

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

***ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ***

**Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων με Βάση τα
Αμερικανικά-Βρετανικά-Διεθνή-Σκανδιναβικά-
Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα**

Φοιτητής :
Γκίνογλου Δ. Εμμανουήλ

Επιβλέπων Καθηγητής:
κ.Παπαδόπουλος Δημήτριος

Θεσσαλονίκη 2009

«Αρχή και βάση κάθε Πολιτισμού είναι η Οικογένεια»
(Λουκιανός ο Σαμοσατεύς 120-180 μ.Χ)

*Αφιερώνεται στους γονείς μου
Δημήτριο και Γλυκερία
Και στην αδερφή μου Δέσποινα*

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
2. Η ΑΥΛΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	9
2.1. Εννοιολογική Προσέγγιση	9
2.2 Διαφορετικές Προσεγγίσεις.....	10
2.3 Συμβολή των Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων	11
3. ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΟΡΙΣΜΟΥ.....	13
4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	14
4.1. Πριν το 2000	15
4.2. Μετά το 2000.....	18
4.3. Συλλογική διακρατική προσπάθεια για το θέμα των άυλων.....	20
4.4. Προσπάθειες για Κατηγοριοποίηση	24
4.5 Προϋποθέσεις Αναγνώρισης ενός Άυλου Πόρου ως Άυλου Περιουσιακού Στοιχείου	25
5. ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	27
5.1 Τα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα (U.5. GAAP).....	28
5.1.1. Γενικά.....	28
5.1.2 Η γένεση του FASB.....	29
5.1.3. Η Προσέγγιση των Αμερικανικών Λογιστικών Προτύπων για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία.....	33
5.2 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	35
5.2.1 Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία.....	37
5.2.2 Διαφορές ΔΛΠ & US GAAP	38
5.3 Τα Βρετανικά Λογιστικά Πρότυπα (UK GAAP/ASB).....	41
5.3.1 Τα Βρετανικά Λογιστικά Πρότυπα για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία.....	41
5.3.2 Σύγκριση FASB-IASC-ASB.....	42
5.4 Σ Κ Α Ν Δ Ι Ν Α Β Ι Κ Ε Σ Χ Ω Ρ Ε Σ	43
5.4.1 ΔΑΝΙΑ:	43
5.4.1.1 Τα Δανέζικα Λογιστικά Πρότυπα για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	43
5.4.2 ΝΟΡΒΗΓΙΑ:	44
5.4.2.1. Τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία σύμφωνα με τα Νορβηγικά Λογιστικά Πρότυπα	44
5.4.3. ΣΟΥΗΔΙΑ	46
5.4.3.1. Τα Σουηδικά Λογιστικά Πρότυπα για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία.....	46
5.4.4. Επισημάνσεις, Παρατηρήσεις και Συγκρίσεις επί των Σκανδιναβικών Λογιστικών Προτύπων.....	47
5.5 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	51
5.5.1 Λογιστική παρακολούθηση του Goodwill	52
5.5.2 Ορισμοί και Έννοιες.....	52
5.5.2.1 Λογιστική καθαρή θέση.....	52
5.5.2.2 Πραγματική καθαρή θέση	53
5.5.2.3 Τρέχουσα (αγοραία) αξία.....	54
5.5.3 Εξειδικευμένες περιπτώσεις του Goodwill.....	54
5.5.4 Διακρίσεις της Υπεραξίας	55
5.5.5 Η Φορολογία Της Υπεραξίας Στην Ελληνική Νομοθεσία	57
5.5.6. Απόσβεση της Υπεραξίας	59
5.5.7. Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία που αναγνωρίζονται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	59

5.5.7.1 Εφευρέσεις – Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας.....	60
5.5.7.2 Βιομηχανικά Σχέδια Και Υποδείγματα- <i>Industrial Designs</i>	63
5.5.7.3. Σήματα- <i>Trade Marks</i>	64
5.5.7.4 Τοπογραφίες Προϊόντων Ημιαγωγών – <i>Semiconductors</i>	64
5.5.7.5 Πνευματική Ιδιοκτησία – <i>Copyright</i>	65
5.5.7.6. Ονομασίες Προέλευσης και Γεωγραφικές Ενδείξεις.....	66
5.5.7.7 Βάσεις Δεδομένων	66
5.5.7.8. Λογισμικό	67
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	67
7. ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ:	70

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μέσα σε ένα ολοένα εξελισσόμενο οικονομικό προσκήνιο, με συνεχείς αλλαγές, οικονομικές κρίσεις και επανακάμψεις διεθνών οικονομιών, η ανάγκη για πλήρη αποκάλυψη των δεδομένων του πλούτου μιας επιχείρησης, γίνεται πλέον επιτακτική. Στην σύγχρονη οικονομική ζωή, αυτό που ξεχωρίζει μια επιχείρηση από τον ανταγωνισμό, δίδοντάς της το αντίστοιχο πλεονέκτημα, είναι η περιουσία της. Κι αν ορισμένα από τα περιουσιακά της στοιχεία, μπορούν να αποκτηθούν ίδια ή παρόμοια από τις ανταγωνίστριες (κτίρια, αυτοκίνητα, έπιπλα, μηχανήματα κλπ), αυτό που πραγματικά ξεχωρίζει μια επιχείρηση, είναι η άυλη περιουσία της.

Είναι δεδομένο πως η αξία μιας επιχείρησης, οφείλεται εν πολλοίς, στην αφανή της περιουσία. Όμως, για την περαιτέρω ανάπτυξη, για επιπλέον επενδύσεις, για πληροφόρηση των επενδυτών αλλά και των μετόχων, οφείλει η επιχείρηση να αποκαλύπτει όλες τις πηγές πλούτου της. Για λόγους σύγκρισης στην παγκόσμιο οικονομικό σκηνικό, οι επιχειρήσεις οφείλουν να υπακούουν σε διεθνείς κανόνες αποκάλυψης των περιουσιακών της στοιχείων και δημοσίευσης αυτών, με κοινό και συγκρίσιμο τρόπο στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις. Εδώ ξεκινά η παρούσα εργασία.

Με την παγκόσμια πλέον αγορά, είναι απαραίτητη πλέον μια κοινή γλώσσα έκφρασης των δεδομένων. Λόγω των διαφορετικών αναγκών των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών παγκοσμίως, διάφορα λογιστικά συστήματα αναπτύχθηκαν με στόχο την αποκάλυψη πληροφοριών των επιχειρήσεων προς αποφυγήν οικονομικών ατασθαλιών. Τα διάφορα λογιστικά συστήματα παγκοσμίως, δείχνουν πλέον να συγκλίνουν και να μην έχουν καίριες διαφορές στα σημαντικά στοιχεία. Όμως τι γίνεται με την περιουσία που δεν φαίνεται? Με την άυλη περιουσία των επιχειρήσεων και πως αυτή εκφράζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους?

Η άυλη περιουσία δεν είναι κάτι καινούριο. Ήταν πάντα μέσα σε κάθε επιχείρηση και πάντα συνέβαλλε στην δημιουργία αξίας. Στην εποχή της γνώσης όμως που ζούμε, η κάθε επιχείρηση πρέπει να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τις δυνατότητες που δίνει η αφανής αυτή περιουσία.

Πολλές απόψεις ειδικών, ακαδημαϊκών, ανθρώπων της αγοράς γράφηκαν προσπαθώντας να ερμηνεύσουν την άυλη περιουσία, το άυλο κεφάλαιο των επιχειρήσεων. Σημαντικές προσπάθειες έχουν γίνει όμως μένει ακόμα πολύς δρόμος. Η προσπάθεια εντείνεται με στόχο, εκτός της αποκάλυψης των άυλων περιουσιακών στοιχείων και της έκφρασης αυτών με κοινή, κατανοητή γλώσσα από όλα τα λογιστικά συστήματα.

Η παρούσα εργασία, ασχολείται με την ερμηνεία της άυλης περιουσίας των επιχειρήσεων. Αυτό που κάποιοι ονομάζουν άυλο κεφάλαιο, άυλα περιουσιακά στοιχεία, διανοητικό κεφάλαιο ή διανοητική περιουσία. Γίνεται μια προσπάθεια αναγνώρισης των νέων δεδομένων αυτών και εν συνεχεία η παρουσίασή τους ανά τον κόσμο και τα διαφορετικά λογιστικά συστήματα.

Στο πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται μια πρώτη προσέγγιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων. Τι είναι, πως προέκυψαν, μια πρώτη εννοιολογική προσέγγιση καθώς και την συμβολή τους στην διαμόρφωση αξίας της επιχείρησης.

Εν συνεχεία, παρατίθενται ορισμοί που προσπάθησαν πολλοί να δώσουν για την ερμηνεία αυτού του κεφαλαίου.

Στο 4^ο κεφάλαιο, γίνεται μια ιστορική αναδρομή, με σημαντικούς σταθμούς στην αναγνώριση των άυλων περιουσιακών στοιχείων και με προτάσεις που έγιναν προς την κατεύθυνση αυτή.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, παρατίθενται τα διάφορα λογιστικά συστήματα μεγάλων ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, ενώ επιχειρείται μια σύγκριση για το πώς το κάθε λογιστικό σύστημα, παρακολουθεί, παρουσιάζει και χειρίζεται την άυλη περιουσία αυτήν. Έτσι λοιπόν παρουσιάζονται τα λογιστικά πρότυπα των Ηνωμένων Πολιτειών (US GAAP), της Μεγάλης Βρετανίας (UK GAAP), των Σκανδιναβικών Χωρών (Σουηδία-Δανία-Νορβηγία), τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα όπως πλέον ισχύουν παγκοσμίως (IASB) και τέλος τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, όπως εκφράζονται στην Ελληνική Νομοθεσία και ειδικότερα στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Γίνεται αναφορά στα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αναγνωρίζονται από κάθε λογιστικό σύστημα και έπειτα σύγκριση για το πώς παρουσιάζονται τα άυλα περιουσιακά στοιχεία από την κάθε χώρα και τι διαφορές και ομοιότητες υπάρχουν μεταξύ τους.

Στο έκτο κεφάλαιο, γίνεται μια ανακεφαλαίωση και παρατηρήσεις για την συνολική συνεισφορά των διαφορετικών λογιστικών συστημάτων.

Η παρούσα εργασία αποτελεί το επιστέγασμα της παρακολούθησης του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Χρηματοοικονομική Διοίκηση, στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων κατά τα έτος 2008-2009.

Σε αυτήν την φάση νιώθω υποχρεωμένος να ευχαριστήσω τους μεταπτυχιακούς συμφοιτητές μου οι οποίοι με την ανταλλαγή απόψεων, ιδεών και σκέψεων μέσα από τον καθημερινό διάλογο στα πλαίσια των εργασιών και των παρακολουθήσεων των μαθημάτων συνέβαλλαν ο καθένας με τον δικό του τρόπο, άμεσα ή έμμεσα, στην διαφορετική θεώρηση των γεγονότων και των πραγμάτων που λαμβάνουν χώρα στην Ελληνική και Διεθνή Οικονομική σκηνή. Ο διάλογος και η ανταλλαγή ιδεών στα πλαίσια εργασιών και μαθημάτων, άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο ο συγγραφέων σκέπτεται, θεωρεί, εργάζεται.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον επιβλέπων Καθηγητή μου κ. Δημήτριο Παπαδόπουλο, για την άψογη συνεργασία μας, ο οποίος με πολύ υπομονή τόσο στα πλαίσια της διδασκαλίας αλλά και σε όλη την διάρκεια της συγγραφής του πονήματος αυτού, στάθηκε δίπλα μου και με τις παρατηρήσεις του και τις διορθώσεις του όλο αυτόν τον καιρό, βοήθησε πολύ σημαντικά και καταλυτικά, βελτιώνοντας την συγγραφή της παρούσας εργασίας και όχι μόνο. Η παρουσία και μόνο ενός καθηγητή με τόσο πολυδιάστατο σημαντικό επιστημονικό έργο και τόσο μεγάλη προσφορά στην ακαδημαϊκή κοινότητα και η ιδιαίτερη τιμή που είχα να είναι επιβλέπων καθηγητής στην Διπλωματική μου εργασία, με γεμίζει ευθύνες για την συνέχεια και μόνο θερμά και ειλικρινή ευχαριστώ μπορώ να εκφράσω, για την υπομονή και την επιμονή του.

Επίσης θα ήθελα να εκφράσω ευχαριστίες και προς όλο το Διδακτικό και Διοικητικό Προσωπικό του Μεταπτυχιακού Τμήματος, οι οποίοι πάντα με ευχάριστη διάθεση συνέβαλλαν τα μέγιστα στις γνώσεις και τα ερεθίσματα που αποκτήσαμε,

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

συμβάλλοντας στην επίτευξη του στόχου του Μεταπτυχιακού Τίτλου στην Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τα μέγιστα την οικογένεια μου, τους γονείς μου Δημήτριο και Γλυκερία και την αδερφή μου Δέσποινα, χωρίς την βοήθεια και την στήριξη –οικονομική και ηθική- των οποίων δεν θα είχα καταφέρει τίποτα από όλα αυτά.

Κάθε λάθος και παράλειψη βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον συγγραφέα.

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2009

Γκίνογλου Δ. Εμμανουήλ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος Generally Accepted Accounting Principles (GAAP) χρησιμοποιείται ευρύτητα στην πρακτική της λογιστικής, της χρηματοοικονομικής έκθεσης, της ελεγκτικής και της επιχειρησιακής βιβλιογραφίας. Κάποιοι ερευνητές κάνουν διάκριση μεταξύ των λεγόμενων "big" και "little" GAAP και άλλων εναλλακτικών αναφορών σε GAAP, όπως Other Comprehensive Basis of Accounting (OCBOA) ή Statutory Accounting Principles (STAT/SSAP). Ο όρος Generally Accepted Auditing Standards (GAAS) χρησιμοποιείται επίσης και για την ελεγκτική. Στην πράξη, το εμπόριο αγαθών, υπηρεσιών και χρεογράφων οδηγεί τη λογιστική και χρηματοοικονομική έκθεση να επιβεβαιώσει τη συνέχεια των δραστηριοτήτων, την ανάλυση των αποτελεσμάτων για σχεδιασμό και έλεγχο, και τη λήψη αποφάσεων. Για την ενίσχυση της νομιμότητας των λογιστικών πληροφοριών και την επιβεβαίωση της αξιοπιστίας και καταλληλότητάς τους, οι λογιστές χρησιμοποιούν μέρος της βιβλιογραφίας και ένα σύνολο από πρακτικές δηλώσεις με πραγματικά επίσημη υποστήριξη", που καλούνται GAAP. Ωστόσο, τα GAAP ποικίλουν από χώρα σε χώρα, και συχνά επιτρέπουν σε εναλλακτικές μεθόδους τον χειρισμό του ίδιου συνόλου συναλλαγών. Τα GAAP δεν είναι στατικά, αλλά ένα αναπτυσσόμενο σώμα λογιστικής γνώσης για την ικανοποίηση των επιχειρησιακών αναγκών, προσαρμοσμένο στην εθνική ιστορία, το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, εμπορικό και τεχνολογικό υπόβαθρο.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τους Kieso και Weygandt (2001) ο όρος GAAP αναφέρεται σε δηλώσεις, που διαμορφώθηκαν από κατάλληλα λογιστικά σώματα και από τη λογιστική βιβλιογραφία και έχουν ουσιαστική επίσημη υποστήριξη από ιδιαίτερη δικαιοδοσία. Συχνά παίρνουν τις εξής ονομασίες statement of financial accounting standards (SFAS), statement of financial accounting interpretation (SFIN), accounting opinions, statements of positions (SOP), accounting research bulletin (ARB), financial reporting standards (FRS), standard statement of accounting practice (SSAP), international accounting statements, ανάλογα με τη χώρα, τη δικαιοδοσία, ή το σώμα που εκδίδει τις αρχές αυτές. Για το λόγο αυτό, υπάρχουν U.S. GAAP, U.K. GAAP, International GAAP (IAS), German GAAP, Chinese GAAP και Mexican GAAP, Scandinavian GAAP.

2. Η ΑΥΛΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2.1. Εννοιολογική Προσέγγιση

Το άυλο κεφάλαιο, η άυλη περιουσία των επιχειρήσεων δεν είναι κάτι νέο που πρωτοεμφανίστηκε πρόσφατα στις ανάγκες της επιχείρησης. Ενώ βρισκόταν πάντα, στην λειτουργία και τον στρατηγικό σχεδιασμό των επιχειρήσεων, εν τούτοις μόνο τα τελευταία 20 χρόνια, από τα μέσα της δεκαετίας του '90 άρχισαν να απασχολούν ιδιαίτερα την ακαδημαϊκή αλλά και την επαγγελματική Κοινότητα Λογιστών και Επιχειρήσεων Παροχής Συμβουλευτικών Οικονομικών Υπηρεσιών. Ένα από τα προβλήματα που καλούνται να λύσουν, είναι η ασύμμετρη πληροφόρηση που βγαίνει προς τους χρήστες των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων των Επιχειρήσεων, από τους μετόχους μέχρι και τους τρίτους που συναλλάσσονται με την Επιχείρηση (Τράπεζες- Προμηθευτές- Πελάτες). Η πληροφόρηση αυτή, σχετικά με την Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων δεν αντικατοπτρίζεται πλήρως στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύει η επιχείρηση. Έτσι στερείται την πληροφόρηση για ένα ουσιώδες και πολύ σημαντικό κομμάτι της περιουσίας των επιχειρήσεων. Το Άυλο Κεφάλαιό τους.

Αυτό που διαφοροποιεί σήμερα τις Επιχειρήσεις είναι η Άυλη Περιουσία τους, παρά η Υλική τους. Όπως έγραψε ο George Gilder στο βιβλίο του «The Quantum Revolution in Economics and Technology» σήμερα τα ανεπτυγμένα κράτη και οι οργανισμοί είναι καλοί διαχειριστές όχι της γης ή των πηγών των πρώτων υλών αλλά των ιδεών και της τεχνολογίας. Συμπερασματικά, η απλή κατοχή ενός εργοστασίου, μηχανημάτων, μεταφορικών μέσων, πρώτων υλών και εμπορευμάτων δεν αρκεί να διασφαλίσει την συνεχή άνοδο και κερδοφορία για μια οικονομική μονάδα. Χωρίς άυλα περιουσιακά στοιχεία, αυτό που απομένει στην επιχείρηση είναι η ικανότητά της να παράγει μαζικά ένα προϊόν ή να κατασκευάζει πράγματα για άλλες επιχειρήσεις. Αυτό φυσικά διατηρεί τον οργανισμό σε μια μετριότητα όσον αφορά την πορεία της στην αγορά και τα ετήσια κέρδη της. Μόνο ένα καλά οργανωμένο εμπορικό σήμα, μια τεχνογνωσία (know how), ή άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να απαλλάξουν τον οργανισμό από την μετριότητα ή και την... εξαφάνιση. Αυτό που διαφοροποιεί δηλαδή δύο ομοειδείς, ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα –εμπορικό ή παραγωγικό-, στην ίδια περιοχή, με κοινούς προμηθευτές και παρόμοια ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος, δεν είναι ούτε τα εργοστάσια, ούτε τα κτίρια διοίκησης, ούτε τα μηχανήματα, ούτε τα

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς μεταφορικά μέσα. Αυτό που διαφοροποιεί τις δύο επιχειρήσεις, στο μυαλό και την επιλογή του καταναλωτή, είναι το άυλο κεφάλαιο τους. Όλα τα στοιχεία δηλαδή, τα οποία ενώ αποτελούν κτήμα της κάθε επιχείρησης, δεν εμφανίζονται και δεν αποτιμώνται τις περισσότερες φορές στον Ισολογισμό της, όμως προσφέρουν στην κάθε επιχείρηση το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, δηλαδή την δυνατότητα να επιλεγεί το δικό της προϊόν από τους καταναλωτές, έναντι των ανταγωνιστικών.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, αποτελεί το προϊόν Ηλεκτρονικός Υπολογιστής στην σύγχρονη εποχή αλλά και στο άμεσο παρελθόν.

Παρόλο που ένας απλός, καθημερινός ηλεκτρονικός υπολογιστής, αποτελείται από την ίδια ποσότητα πρώτων υλών με έναν υπολογιστή που κατασκευάστηκε προ 5 ετών (σίδηρο, πλαστικό, σιλικόνη), αυτές οι πρώτες ύλες χρησιμοποιούνται με τέτοιο τρόπο σήμερα που κάνει τους υπολογιστές 30 φορές πιο ισχυρούς. Δηλαδή, τα υλικά ανασυνδυάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποδίδουν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή περισσότερες τεχνολογικές δυνατότητες, μεγαλύτερη χρησιμότητα και κατ' επέκταση προστιθέμενη αξία. Αυτό λοιπόν, που προστέθηκε στο συγκεκριμένο προϊόν για να αποκτήσει μεγαλύτερη αξία και δυνατότητες είναι το Άυλο Κεφάλαιο της Παραγωγού Επιχείρησης.

Συνεπώς, το στοίχημα που καλείται να κερδίσει η κάθε επιχείρηση είναι πως θα αποκτήσει, θα αναπτύξει ή θα ενεργοποιήσει την αφανή και άυλη περιουσία της, για να διαφοροποιήσει και να καταστήσει ελκυστικότερο στα μάτια των δυνητικών , μελλοντικών πελατών της, το δικό της προϊόν έναντι του ανταγωνιστικού.

2.2 Διαφορετικές Προσεγγίσεις

Για ένα τόσο νέο –σχετικά – θέμα, είναι λογικό πως διαφορετικές προσεγγίσεις και διαφορετικές αντιμετώπισεις τυγχάνει από πολλούς ακαδημαϊκούς αλλά και εφαρμοστές (practitioners) του ελεγκτικού, οικονομολογικού και λογιστικού επαγγέλματος. Έτσι λοιπόν, διαφορετικές ερμηνείες συναντώνται στην διεθνή βιβλιογραφία για την αντιμετώπιση του ίδιου θέματος.

Ορισμένοι από τους όρους που χρησιμοποιούνται στην αναγνώριση και ερμηνεία της Αφανής Περιουσίας της Επιχείρησης είναι :

1. Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία (Intangible Assets)
2. Διανοητική ή Πνευματική Ιδιοκτησία (Intellectual Property)
3. Διανοητικά Περιουσιακά Στοιχεία (Intellectual Assets)
4. Διανοητικό ή Πνευματικό ή Διαλεκτικό Κεφάλαιο (Intellectual Capital)

5. Γνωστικά Περιουσιακά Στοιχεία (Knowledge Based Assets)
6. Γνωστικό Κεφάλαιο (Knowledge Capital)

2.3 Συμβολή των Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Σχεδόν όλοι οι επενδυτές, οι ακαδημαϊκοί και οι επιχειρήσεις, όλοι συνομολογούν στην συμβολή των άυλων περιουσιακών στοιχείων, στην αξία της επιχείρησης. Είναι κοινά αποδεκτό ότι τα υψηλά κέρδη, η καθαρή απόδοση στις επενδύσεις η γρήγορη ανάπτυξη, είναι μερικά από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά για επιτυχημένες επενδύσεις. Πολύ λίγοι ωστόσο επενδυτές, αναγνωρίζουν και αναλύουν τα άυλα περιουσιακά στοιχεία ως παράγοντες που οδηγούν σε έσοδα, ανάπτυξη και την επίτευξη του σκοπού της επιχείρησης, κατ' άλλους το κέρδος (για κερδοσκοπικές μονάδες) ή κατ' άλλους η μεγιστοποίηση της αξίας της επιχείρησης. Σε αυτό συμβάλλει και η ερμηνεία όχι όλων των άυλων στοιχείων ακόμη, που συμβάλλουν στην αύξηση της αξίας μιας επιχείρησης. Διότι ελλείπει ερμηνείας και αναγνώρισης, είναι εύλογο ότι δεν μπορεί να αναπτυχθεί μια κατάλληλη μέθοδος για την αποτίμηση. Με άλλα λόγια, δεν μπορούμε να μετρήσουμε αυτό που δεν γνωρίζουμε τι είναι, πως λέγεται και ποια χαρακτηριστικά έχει.

Τα κέρδη πάνω από τον μέσο όρο, προέρχονται από την σωστή διαχείριση των άυλων επειδή συμβάλλουν μέσω της εξοικονόμησης κόστους παραγωγής ή μέσω της πρωταρχικής τιμής στην αγορά. Οι επιχειρήσεις που παρουσιάζουν κέρδη μεγαλύτερα του κανονικού, συγκρινόμενες με τον μέσο όρο, είναι όσες έχουν στην κυριότητά τους ή στην κατοχή τους ή στην εξουσία τους, πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία.

Με την χρήση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, η επιχείρηση μπορεί να επωφεληθεί από υψηλότερη τιμή, απόκτηση μεγαλύτερου μεριδίου αγοράς, κατοχύρωση τιμής ανεξάρτητα με τον αν το προϊόν είναι συνηθισμένο ή όχι και άλλα.

Τέτοια παραδείγματα είναι η πατέντα, η χρήση της οποίας από την επιχείρηση μπορεί να εξοικονομήσει πόρους εργασίας ή πρώτων υλών κατά την διαδικασία παραγωγής.

Το Εμπορικό Σήμα είναι επίσης χαρακτηριστικό παράδειγμα. Πολλά προϊόντα υπάρχουν με την ίδια μορφή, παρόμοια σχεδόν ίδια τις περισσότερες φορές χαρακτηριστικά, την ίδια συσκευασία, την ίδια ή παρόμοια ποιότητα, αλλά η τιμή τους είναι δραματικά διαφορετική, όχι γιατί σε κάποια εταιρία κόστισε περισσότερο η παραγωγή του, διότι χρησιμοποίησε ακριβότερα υλικά, αλλά γιατί στην συσκευασία φέρει συγκεκριμένη μάρκα. Την μάρκα αυτήν, ο καταναλωτής την έχει συνδέσει με μνήμες που στο δικό του, προσωπικό σύστημα αξιών την κατατάσσει σε υψηλότερης

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς ποιότητας προϊόντα, απολαμβάνοντας μεγαλύτερη ικανοποίηση από την χρήση-κατανάλωσή του, κάτι το οποίο σημαίνει και την διάθεση να πληρώσει υψηλότερο αντίτιμο για να το αποκτήσει και συνεπώς υψηλότερα κέρδη για την επιχείρηση. Έτσι, χωρίς η πρωταρχική εσωτερική αξία του προϊόντος να διαφοροποιείται σημαντικά, χωρίς επίσης να δαπανάται μεγάλο ποσό για κάλυψη διαφημιστικών εκστρατειών προκειμένου να ενισχυθεί η συγκεκριμένη μάρκα (ειδικότερα για τα εμπορικά προϊόντα που έχουν ήδη εδραιώσει ένα συγκεκριμένο εμπορικό όνομα πχ Lacoste, Ralph Laurent κλπ), έχουμε υψηλά κέρδη που προκύπτουν από υψηλότερη τιμή συγκριτικά ανταγωνισμό. Συνεπώς, το σημαντικότερο ποσό της τελικής λιανικής τιμής, αποτελεί επιπλέον κέρδη της επιχείρησης (excessive earnings, η ερμηνεία που δίδεται από ακαδημαϊκούς για την ανίχνευση άυλων περιουσιακών πόρων).

Άλλο άυλο στοιχείο, μπορεί να αποτελεί η κατοχή ενός μεγάλου και εξειδικευμένου δικτύου διανομής της επιχείρησης, το οποίο μπορεί να διοχετεύει τα προϊόντα της απευθείας σε σημαντικούς μεσάζοντες της αλυσίδας (χονδρέμπορους).

Όπως και όλα τα υπόλοιπα πάγια στοιχεία του ενεργητικού μιας επιχείρησης, έτσι και τα εμπορικά σήματα αλλά και όλα τα άυλα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αναπτυχθούν και να αποδώσουν κέρδη, μόνο εάν η επιχείρηση διαθέσει κεφάλαια για προώθηση, διαφήμιση, έρευνα και ανανέωση των τεχνολογιών που χρησιμοποιεί. Χρειάζεται λοιπόν, να επενδύσει η επιχείρηση χρήμα και χρόνο, προκειμένου να αποδώσει το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο. Εάν μια επιχείρηση μειώσει μόνο για ένα έτος τα διαφημιστικά έξοδα, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την βελτίωση της κατάστασης των αποτελεσμάτων χρήσης, δείχνοντας μεγαλύτερα κέρδη. Όμως μακροπρόθεσμα θα αντιμετωπίσει προβλήματα στην κερδοφορία της και συνεπώς στο μερίδιο της αγοράς που κατέχει. Αντίστοιχα για τον τομέα ανάπτυξης των τεχνολογικών μέσων και των εξόδων για έρευνα και ανάπτυξη. Βέβαια, όπως παρατηρεί ο πρόεδρος του Federal Reserve, Alan Greenspan, μια επιχείρηση που δεν πάει καλά και η φήμη της καταστρέφεται, τα υλικά πάγια περιουσιακά στοιχεία, συνεχίζουν και έχουν αρκετά καλή οικονομική αξία, ενώ την ίδια στιγμή, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, χάνουν την αξία τους πολύ γρήγορα, όπως ακριβώς συνέβη στην περίπτωση της εταιρίας Enron. Συγκεκριμένα, από μια προσεκτική παρατήρηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην περίπτωση της Enron, τόσο της ίδιας αλλά και άλλων επιχειρήσεων που είχαν την ίδια πορεία με την Enron, τα

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς αποτελέσματα είναι πολύ σημαντικά. Όπως παρατήρησε και ο καθηγητής B. Lev¹, τέτοιες επιχειρήσεις δεν είχαν επενδύσει το παραμικρό ποσό σε Έρευνα και Ανάπτυξη. Ειδικά στην περίπτωση της Enron, δεν υπήρχε το παραμικρό ποσό στις καταστάσεις της για έρευνα και ανάπτυξη για τις τελευταίες 3 ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Επίσης, δαπάνες για αγορά τεχνολογίας, σημάτων και μάρκας ήταν πάρα πολύ μικρές. Επενδύσεις σε λογισμικό είχαν γίνει, αλλά συγκριτικά με επενδύσεις σε υλικά πάγια, ήταν πάρα πολύ χαμηλές.

3. ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΟΡΙΣΜΟΥ

Όπως και κάθε άλλο πεδίο έρευνας, η προσπάθεια να δοθεί ένας συγκεκριμένος και οριστικός ορισμός της διάστασης των άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Απόρροια της πολυπλοκότητας του, της οπτικής γωνίας από την οποία ο κάθε ειδικός προσεγγίζει το θέμα αλλά κυρίως του στόχου που έχει ο κάθε ερευνητής μέσα από το ερευνητικό του έργο καθώς και των αποτελεσμάτων στα οποία στοχεύει, δίνουν την έννοια ενός πολυδιάστατου θέματος στην έννοια των άυλων περιουσιακών στοιχείων. Στην διεθνή βιβλιογραφία, πολλές προτάσεις έγιναν, διαφορετικές προσεγγίσεις ακολουθήθηκαν και τόνοι μελανιού χύθηκαν σε συνέδρια, εργαστήρια , επιστημονικά άρθρα, επιστημονικά βιβλία και αρκετοί συγγραφείς- επιστήμονες, προσπάθησαν να προσεγγίσουν το θέμα. Μεγάλα ονόματα που ασχολήθηκαν και διακρίθηκαν για τις προτάσεις που έχουν κάνει επί του συγκεκριμένου θέματος, τα οποία αρκετές φορές συναντιούνται στις αναφορές πολλών άρθρων, μεταξύ και των οποίων και του συγκεκριμένου, είναι οι Baruch Lev, Theodore Sougiannis, Eli Amir, Leif Edvinsson, Peer Bukh, Daniel Andriessen, Jan Mouritsen καθώς και άλλοι.

Προσπαθώντας ορισμένες φορές να δοθεί ένας ακριβής και σαφής ορισμός, πολλά άρθρα κατέληγαν να δουλεύουν περιγραφικά γύρω από έναν ορισμό, αναφορικά με τις κατηγορίες στις οποίες θα μπορούσαν να χωριστούν τα άυλα, αλλά να μην προτείνεται κάτι συγκεκριμένο. Η ερώτηση «Τι είναι Πνευματικό Κεφάλαιο και τι Άυλα», συχνά αντικαθίστανται με την ερώτηση «Σε ποιες κατηγορίες είναι δυνατόν να χωριστούν τα άυλα και το πνευματικό κεφάλαιο;». Αυτό δείχνει τον αποπροσανατολισμό από τον στόχο που είναι ένας συγκεκριμένος, σαφής και περιγραφικός κατανοητός ορισμός. Δηλαδή, στην ερώτηση «Τι είναι ένα αυτοκίνητο;», να απαντάμε «Τα φορτηγά, τα λεωφορεία , τα ταξί κι οι λιμουζίνες!» ,

¹ Βλ. Lev B. “Remarks on the Measurement, Valuation , and Reporting of Intangible Assets”, FRBNY Economic Policy Review, September 2003

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς συνεχίζοντας να μην εξηγούμε τι είναι το αυτοκίνητο. Φαντάζει περισσότερο δύσκολο να προσπαθούμε για έναν ορισμό των χαρακτηριστικών από το να γνωρίζουμε τι είναι πραγματικά αυτά τα άυλα που αντιμετωπίζουμε και εκ των υστέρων να προσεγγίζουμε τα στοιχεία από τα οποία αποτελούνται².

Μια τέτοια διαφοροποίηση, βοηθά να κατατάξουμε σε ιεραρχική σειρά, ξεκινώντας από το γενικότερο προς το ειδικότερο, το Πνευματικό Κεφάλαιο να βρίσκεται στην κορυφή, συνώνυμο με τα Άυλα, ενώ τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία (Intangible Assets), να αποτελούν ένα κομμάτι του Άυλου Κεφαλαίου³.

Σύμφωνα με την άποψη συμβούλων επάνω σε θέματα Διανοητικού Κεφαλαίου, οι επιχειρήσεις πρέπει να μετρούν, να αποκαλύπτουν και να απεικονίζουν στις οικονομικές τους καταστάσεις, την σχέση μεταξύ δικαιωμάτων Άυλου Κεφαλαίου και Χρηματοοικονομικής απόδοσης της επιχείρησης, μεταφράζοντας αλλαγές στα δικαιώματα αυτά ως δείκτες χρηματοοικονομικής απόδοσης. Η αναγνώριση λοιπόν των επιπλέον αυτών στοιχείων που δημιουργούν αξία και προσαυξάνουν την απόδοση της επιχείρησης πρέπει να αποτιμώνται αλλά και να αναγνωρίζονται γενικότερα διότι παρέχουν πληρέστερη και συνολικότερη πληροφορία για τους χρήστες των οικονομικών αυτών καταστάσεων, είτε είναι εσωτερικοί είτε εξωτερικοί του περιβάλλοντος της επιχείρησης.

4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Όπως προαναφέρθηκε, η περιουσία αυτή των επιχειρήσεων, δεν εμφανίστηκε ξαφνικά. Ήταν πάντα εκεί, απλά δεν ήταν ποτέ εμφανίσιμη και μετρήσιμη και ποτέ δεν έγινε προσπάθεια να μετρηθεί η περιουσία αυτή, πόσο δε μάλλον να διαχειριστούν οι επιχειρήσεις αυτούς του πόρους που προσφέρουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η προσπάθεια αυτήν εντατικοποιήθηκε την τελευταία 20ετία, με την προσπάθεια να γίνεται ακόμα πιο έντονη, μετά το 2000. Έτσι λοιπόν, θα μπορούσαμε να διακρίνουμε δύο περιόδους, στις οποίες αρχικές προτάσεις εκφράστηκαν, επεξεργάστηκαν, διορθώθηκαν αλλά και ανασκευάστηκαν όπως και οι προτάσεις για μοντέλα μέτρησης. Οι περίοδοι αυτοί είναι πριν και μετά το 2000.

² Βλ. Kristandl G. “Trying to Define Intellectual Capital: a Review of terms, Definitions, and suggestions, and the attempt to find a positive definition of Intellectual Capital, Intangibles and Intangible Assets”, draft Paper p.4

³ Βλ. “An Introduction to IP. What it is, how you measure it and why you need to”, Managerial Law, Vol 48, N6, pp. 529-532

4.1. Πριν το 2000

Μια πρώτη προσέγγιση από τους Edvinsson και Malone⁴ το 1997, είναι η χρήση των όρων Άυλου Κεφαλαίου (Intellectual Capital) και των Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων (Intangible Assets) . Ο ορισμός που δίνεται είναι ότι «Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία, είναι αυτά τα οποία δεν έχουν φυσική υπόσταση, αλλά συμβάλλουν στην αξία της επιχείρησης». Αναγνωρίζεται ήδη από μια πρώτη προσπάθεια για ερμηνεία, ότι το κυριότερο χαρακτηριστικό τους είναι η έλλειψη φυσικής – υλικής υπόστασης, ενώ παρόλη την μη υλική τους υπόσταση, συμβάλλουν στην δημιουργία αξίας για την επιχείρηση.

Σε αυτήν την προσέγγιση γίνεται και μια πρώτη προσπάθεια κατηγοριοποίησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα λοιπόν με τον Edvinsson (1997) το Άυλο Κεφάλαιο αποτελείται από το ανθρώπινο και το δομικό κεφάλαιο (human and structural capital). Έκτοτε, πολλές προσπάθειες για διαφορετική κατηγοριοποίηση, έγιναν από πολλούς ακαδημαϊκούς και ακόμα περισσότερες από ειδικούς, επαγγελματίες του οικονομολογικού επαγγέλματος. Διαφορετικές προσπάθειες, διαφορετικές προτάσεις, ανάλογα με το οπτικό πρίσμα υπό το οποίο, θεωρούσε ο κάθε συγγραφέας την έννοια των άυλων περιουσιακών στοιχείων και ανάλογα με τον στόχο στον οποίο επικεντρώνεται ο κάθε ένας.

Οι όροι πνευματικό ή διανοητικό κεφάλαιο (Intellectual Capital), Άυλα (Intangible) και Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία (Intangible Assets), εμφανίζονται πολύ συχνά στην διεθνή βιβλιογραφία. Ανάλογα από την οπτική που παρακολουθεί ο κάθε συγγραφέας, αυτήν την περιουσία της επιχείρησης, χρησιμοποιεί, αναλύει και δουλεύει γύρω από τον αντίστοιχο ορισμό. Δεν είναι όμως συνώνυμοι ορισμοί του ίδιου πράγματος. Πιο πιθανό φαντάζει η διάσταση, ότι το ένα αποτελεί κομμάτι-στοιχείο του άλλου⁵.

Ο όρος διανοητικό κεφάλαιο (Intellectual Capital), προέρχεται από την βιβλιογραφία της επιστήμης των Ανθρωπίνων Πόρων (Human Resources), ενώ ο όρος Άυλα (Intangibles), προέρχεται από την επιστήμη της Λογιστικής. Απόρροια όλων αυτών είναι ο όρος Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία (Intangible Assets) , ο οποίος είναι πιο περιοριστικός και αναφέρεται σε κριτήρια αναγνώρισης των στοιχείων αυτών από το υπάρχον λογιστικό σύστημα. Υπό αυτόν τον ορισμό δεν καλύπτεται το ευρύτερο

⁴ Βλ. Edvinsson L.Malone M.S (1997) “Intellectual Capital-the Proven way to establish your company’s real value by measuring its hidden brainpower”, Judy Piatkus Ltd, London, p22

⁵ Βλ. MERITUM (2002), “Guidelines for managing and reporting on intangibles”, Canibano L, Garcia-Ayuso M, Chaminade C (eds), Fundacion Airtel Movil

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς φάσμα και όλα τα στοιχεία του ευρύτερου συνόλου που λέγεται Πνευματικό Κεφάλαιο (Intellectual Capital)⁶, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το Πνευματικό Κεφάλαιο, περιλαμβάνει όλα τα είδη των Άυλων⁷

Παρακάτω, οι διαφορετικές αναλύσεις και οι διαφορετικές κατηγορίες άυλου κεφαλαίου που προτάθηκαν στην διάρκεια των ετών, αναλύονται, παραθέτοντας την συμβολή της κάθε πρότασης στην επιστήμη της αναγνώρισης, μέτρησης και συμβολής των άυλων περιουσιακών στοιχείων στην αξία της κάθε επιχείρησης.

Ειδικότερα τις περασμένες δεκαετίες η Πνευματική- Διανοητική Περιουσία των Επιχειρήσεων έγινε αντικείμενο συζήτησης πολλών προέδρων Διοικητικών Συμβουλίων, χρηματοοικονομικών συμβούλων και των οικονομικών τους επιτελείων. Σε μια άλλη προσπάθεια το ίδιο έτος, ο Sveiby⁸ ορίζει το άυλο περιουσιακό στοιχείο, μέσα από τον διαχωρισμό σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες πηγάζουν από το προσωπικό ενός οργανισμού.

Ο Stewart⁹ το 1998, αντιμετωπίζει το πνευματικό κεφάλαιο ως ένα πνευματικό υλικό (γνώση, πληροφόρηση, διανοητική περιουσία, εμπειρία), τα οποία μπορούν μαζί, αθροιστικά να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να δημιουργήσουν αξία. Αυτό αναγνωρίζεται ως συλλογική διανοητική γνώση.

Έναν χρόνο αργότερα ο καθηγητής Bontis και οι συνεργάτες του¹⁰ στην δική τους εργασία, χρησιμοποιούν τον όρο Άυλες πηγές, ενώ αναγνωρίζουν ως κατηγορία των άυλων πηγών αυτών, το πνευματικό κεφάλαιο. Ορίζουν λοιπόν, το πνευματικό κεφάλαιο ως το σύνολο των άυλων πηγών και των εισροών που προκύπτουν, ενώ ως άυλες πηγές, ερμηνεύεται ο κάθε παράγοντας ο οποίος συμβάλλει στην αξία των εν γένει διαδικασιών μιας επιχείρησης.

Όπως προαναφέρθηκε, η προσπάθεια ορισμού της περιουσίας αυτής της επιχείρησης, έχει ξεκινήσει εντατικότερα στα μέσα της δεκαετίας του 90 αλλά κορυφώνεται στις αρχές της νέας χιλιετίας. Η μεγαλύτερη έκρηξη του ενδιαφέροντος για το θέμα των άυλων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, κορυφώθηκε σε αυτήν την πρώτη δεκαετία, κατά την διάρκεια της οποίας, γράφτηκαν τα περισσότερα άρθρα

⁶ Βλ. Kristandl G. και Andriessen D. (2004)

⁷ Βλ. MERITUM (2002)

⁸ Βλ. Sveiby K.E., (1997), “ The New Organization Wealth- Managing and Measuring Knowledge-Based Assets”, Berrett- Koehler Publishers, San Francisco, CA.

⁹ Βλ. Stewart T.A (1998) “Intellectual Capital- the new wealth of organization” ,1st edition , Nicolas Brealey Publishing, London

¹⁰ Βλ. Bontis N, Dragonetti N.C, Jacobsen K. and Roos G (1999), “The knowledge toolbox: A Review of the tools available to measure and Manage Intangible Resource”, European Management Journal , Vol 17, N4, pp 391-402

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς προκειμένου να μπορέσουν να αποκαλύψουν, τι είναι αυτό που πραγματικά κρύβεται και στο οποίο πραγματικά οφείλεται το μεγαλύτερο μέρος της αξίας των σημερινών επιχειρήσεων.

Η χρονική στιγμή που αναπτύχθηκε, δεν είναι τυχαία. Ο Drucker (1993), αναφέρει για μια αναδιοργάνωση της κοινωνίας. Αυτό οδήγησε στην δημιουργία μιας κοινωνίας που ο πρωταρχική πηγή είναι η γνώση. Οδηγούμαστε λοιπόν στην κοινωνία της γνώσης, στην οποία η αξία δεν δημιουργείται μόνο από την ανάθεση του κεφαλαίου ή του εργατικού δυναμικού αλλά κυρίως από την παραγωγικότητα και την καινοτομία. Οι ηγέτες της νέας αυτής κοινωνίας, είναι οι εργαζόμενοι γνώσης. Οι Drucker (1993) και Weggeman (1997), αναγνωρίζουν 3 φάσεις ανάπτυξης στην άυλη οικονομία. Αρχικά, την Βιομηχανική Επανάσταση (Industrial Revolution) (1750-1880), στην οποία οι επιχειρήσεις, χρησιμοποίησαν την γνώση για να παράγουν εργαλεία και προϊόντα. Εν συνεχεία ακολούθησε η Παραγωγική Επανάσταση (Production Revolution) (1880-1945), στην οποία η γνώση χρησιμοποιούταν από τις επιχειρήσεις για την βελτίωση των διαδικασιών της εργασίας. Στην τελευταία φάση της κοινωνίας και της Οικονομίας, από το 1945 μέχρι και σήμερα, η Διοικητική Επανάσταση (Management Revolution), κατά την οποία οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την γνώση για να βελτιώσουν την γνώση τους¹¹.

Όλο και περισσότερο δηλαδή, οι επιχειρήσεις συνειδητοποιούν τον ρόλο της γνώσης στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Πλέον αναγνωρίζουν τα δυνατά σημεία της, τα ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα, καθώς και τα σημεία που ενώ υπερέχουν από τις άλλες επιχειρήσεις, εντούτοις δεν είναι εμφανή ούτε στους ανταγωνιστές τους, ούτε στους άμεσα εμπλεκόμενους (ιδιοκτησία, πελάτες συναλλασσόμενους).

¹¹ Βλ. Andriessen D. "Making Sense of Intellectual Capital. Designing a Method for Valuation of Intangible" 2004.p.4

4.2. Μετά το 2000

Στην αυγή της νέας χιλιετίας, η επιλογή των επιχειρήσεων να αναζητήσουν τρόπους για να εμφανίσουν και να αποτιμήσουν την άυλη περιουσία τους, δείχνει το αυξανόμενο ενδιαφέρον που υπάρχει για το συγκεκριμένο θέμα.

Μια νέα προσπάθεια προσέγγισης και ερμηνείας του θέματος γίνεται το 2000, από τους Sanchez P, Chaminade C and Olea M, οι οποίοι υπό τον όρο Άυλα, διαφοροποιούν τους άυλους πόρους, οι οποίοι μπορούν να μετρηθούν σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή και τις άυλες δραστηριότητες, οι οποίες προκύπτουν κατά την διάρκεια μιας χρονικής περιόδου¹².

Είναι φανερό, ότι με την πάροδο των ετών και πλησιάζοντας στο σήμερα, οι ερμηνείες που δίδονται, πλησιάζουν μια πιο χρηματοοικονομική διάσταση. Ερμηνείες δηλαδή, για κάποια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, τα οποία υπό συνθήκες μπορούν να μετατραπούν σε κέρδος για την επιχείρηση, είτε άμεσα, είτε υποστηρίζοντας την ευρύτερη λειτουργία της επιχείρησης, που στοχεύει στο κέρδος.

Ο Sullivan (2000)¹³, ορίζει το διανοητικό – πνευματικό κεφάλαιο ως την γνώση η οποία –υπό προϋποθέσεις- μπορεί να μετατραπεί σε κέρδη για μια επιχείρηση, ενώ ο Baruch Lev, καθηγητής του Stern New York College και εισηγητής μεγάλου αριθμού, σημαντικών άρθρων λογιστικής και άυλων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, ορίζει ότι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, είναι μια από τις αιτίες για μελλοντικά κέρδη, τα οποία στερούνται φυσικής (υλικής) ή χρηματοοικονομικής υπόστασης (εξαιρεί δηλαδή μετοχές ή ομόλογα που έχουν χρηματοοικονομική υπόσταση)¹⁴.

Οι Gu και Lev¹⁵ στην εργασία τους, ονομάζουν 5 διαφορετικούς τομείς άυλων περιουσιακών στοιχείων: την έρευνα και ανάπτυξη, την διαφήμιση, τις δαπάνες του κεφαλαίου, τα πληροφοριακά συστήματα και τα τεχνολογικά αποκτήματα.

Αρκετές φορές, διάφορες προσπάθειες από ακαδημαϊκούς, καταλήγανε αντί για τον ορισμό «τι είναι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης», στον ορισμό «τι δεν είναι άυλα περιουσιακά στοιχεία». Ή τι δεν είναι υλικό περιουσιακό στοιχείο,

¹² Βλ. Sanchez P, Chaminade C, Olea M, “ Management of Intangibles- an attempt to build a theory”, Journal of Intellectual Capital, Vol. 1, No4, pp 312-27

¹³ Βλ. Sullivan P.H, (2000) “Value-Driven Intellectual Capital- How to Convert Corporate Assts into Market Value”, Wiley, New York, NY, p.228

¹⁴ Βλ. Lev B., (2001), “Intangibles- Management, Measurement and Reporting”, the Brookings Institution, Washington, DC

¹⁵ Βλ. Gu F.and Lev B.(2001), “Intangible Assets- Measurement, Drivers, Usefulness”, Working Paper, Boston University./ New York University.

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς κατατάσσοντας το έτσι σε άυλο. Άρα πολλές προσπάθειες, κατέληγαν στο τι δεν είναι ονομασμένο «υλικό περιουσιακό στοιχείο» για την επιχείρηση¹⁶

Ο Urton¹⁷, το 2001, αναφέρεται σε μη χρηματοοικονομικές αποκαλύψεις, τους δείκτες, τους αριθμοδείκτες, και άλλες πληροφορίες που δεν παρουσιάζονται στις βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις και στα άυλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία είναι στοιχεία της επιχείρησης τα οποία δεν είναι ούτε χρηματοοικονομικά, ούτε υλικά, δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως περιουσιακά στοιχεία, αλλά είναι σημαντικά συστατικά της επιτυχίας της επιχείρησης. Οι Blair/ Wallman¹⁸, στην δική τους εργασία, αναγνωρίζουν τα άυλα ως μη φυσικούς – υλικούς παράγοντες που είτε συνεισφέρουν είτε χρησιμοποιούνται στην παραγωγή αγαθών κι υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις, ή αναμένεται να προσφέρουν μελλοντικά οφέλη για την επιχείρηση που χρησιμοποιεί τους παράγοντες αυτούς.

Οι Petty and Guthrie¹⁹ αναγνωρίζουν το πνευματικό κεφάλαιο ως την οικονομική αξία, δύο κατηγοριών άυλων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης, του ανθρώπινου και του οργανωσιακού κεφαλαίου.

Το 2003, ο Ordonez de Pablos P.²⁰ δίνει μια ευρύτερη έννοια του πνευματικού κεφαλαίου. Συγκεκριμένα, ορίζει το Πνευματικό Κεφάλαιο ως την διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας της επιχείρησης και της λογιστικής αξίας της. Είναι οι πηγές, που βασίζόμενες στην γνώση, συνεισφέρουν στην δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της επιχείρησης από το πνευματικό της κεφάλαιο.

¹⁶ Βλ. Kristandl G. “Trying to Define Intellectual Capital: a Review of terms, Definitions, and suggestions, and the attempt to find a positive definition of Intellectual Capital, Intangibles and Intangible Assets”, draft Paper

¹⁷ Βλ. Urton W.S.(2001), “Business and Financial Reporting, Challenges from the New Economy”, Special Report FASB, 2001

¹⁸ Βλ. Blair, M.M/ Wallman S.M.H(2001), “Unseen Wealth – Report of the Brookings Task Force on Intangibles”, The Brookings Institution, Washington 2001

¹⁹ Βλ. Petty R.-Guthrie J. (2000) “Intellectual Capital literature Review- Measurement, Reporting and Management”, Journal of Intellectual Capital, Vol.1, No2, pp.155-176

²⁰ Βλ. Ordonez de Pablos, P(2003), “Intellectual Capital reporting in Spain: a comparative review”, Journal of Intellectual Capital, Vol 4, No 1. pp 61-81

4.3. Συλλογική διακρατική προσπάθεια για το θέμα των άυλων

Ένα από τα σημαντικότερα ερευνητικά προγράμματα, στο πεδίο των άυλων περιουσιακών στοιχείων, στο οποίο αναφέρονται και στηρίχθηκαν πολλοί μεταγενέστεροι ερευνητές, αποτελεί το MERITUM Project (2003)²¹. Το ακρωνύμιο του Προγράμματος αυτού, έχει να κάνει με την μέτρηση των άυλων, για να κατανοηθεί και να βελτιωθεί η διοίκηση της καινοτομίας (Measuring Intangibles to Understand and Improve Innovation Management) Έξι ευρωπαϊκές χώρες, η Γαλλία, η Φιλανδία, η Δανία, η Νορβηγία, η Ισπανία και η Σουηδία, με μεγάλο έμπρακτο ενδιαφέρον στο θέμα των άυλων συμμετείχαν σε αυτό το έργο. Το Πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 1998 και συνεχίστηκε επί 30 μήνες. Ο στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήταν να θέσει όρια, για την μέτρηση και την απεικόνιση των άυλων, προκειμένου να βελτιωθούν οι λήψεις αποφάσεων για την διοίκηση αλλά και την ιδιοκτησία. Αναλυτικότερα, οι 4 στόχοι του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν: 1) η δημιουργία μια σχηματικής κατηγοριοποίησης των άυλων, 2) η καταγραφή συστημάτων διοίκησης και ελέγχου, προκειμένου να δημιουργηθούν Ευρωπαϊκές πρακτικές στην μέτρηση των άυλων, 3) ο προσδιορισμός της συνεισφοράς των άυλων περιουσιακών στοιχείων στην λειτουργία των κεφαλαιαγορών όπως προκύπτουν από δεδομένα ανάλυσης της αγοράς και 4) η οριοθέτηση στην αποτίμηση και την απεικόνιση των άυλων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Το συγκεκριμένο ερευνητικό πρόγραμμα, πρότεινε τον διαχωρισμό σε άυλα (Intangibles), το Διανοητικό Κεφάλαιο (Intellectual Capital) και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία (Intangible Assets). Ορίζει λοιπόν ως άυλα μη χρηματοοικονομικές πηγές, πιθανών μελλοντικών οικονομικών ωφελειών, χωρίς υλική υπόσταση, τα οποία ελέγχονται από την επιχείρηση και προέρχονται από αποτέλεσμα προηγούμενων ενεργειών ή συναλλαγών και είτε μπορούν είτε δεν μπορούν να είναι αντικείμενα συναλλαγής ανεξάρτητα από άλλα εταιρικά περιουσιακά στοιχεία. Το Διανοητικό Κεφάλαιο περιλαμβάνει όλα τα είδη των άυλων τα οποία ανήκουν ή χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση, τα οποία αναπτύσσονται και λειτουργούν επίσημα ή ανεπίσημα. Είναι κάτι περισσότερο από το σύνολο του ανθρώπινου, δομικού δυναμικού και των πηγών της επιχείρησης. Είναι και ο τρόπος με τον οποίο η επιχείρηση τα χρησιμοποιεί, συμβάλλοντας στην δημιουργία αξίας. Σύμφωνα

²¹ Βλ. Meritum (2002) και Kristandl G., working paper.

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

επίσης με το πρόγραμμα αυτό, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, απεικονίζουν το σύνολο των άυλων των στοιχείων του διανοητικού κεφαλαίου, τα οποία αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά μοντέλα παγκοσμίως.

Το ερευνητικό κέντρο των άυλων στοιχείων του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης²², δίνει δυο ορισμούς αναφορικά με τα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Μια ευρύτερη έννοια των άυλων περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την οποία τα άυλα περιουσιακά στοιχεία είναι μη φυσικοί – υλικοί πόροι, πιθανών μελλοντικών οικονομικών ωφελειών, τα οποία υφίστανται σε μια επιχείρηση, πλέον των χρηματικών και υλικών περιουσιακών στοιχείων. Μια πιο στενή έννοια, δηλώνει ότι αυτοί οι μη φυσικοί πόροι, είτε προήλθαν από αγοραπωλησία, είτε αναπτύχθηκαν εσωτερικά με δεδομένο κόστος, έχουν ορισμένη διάρκεια ζωής, έχουν αγοραία αξία εκτός της αξίας της επιχείρησης, δηλαδή μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής σε μια ευρύτερη αγορά μεταξύ των επιχειρήσεων και τελούν υπό την κυριότητα και τον έλεγχο της επιχείρησης.

Ο ορισμός που δίνει το IASB (2005)²³ είναι ότι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία είναι μη χρηματοοικονομικά στοιχεία, χωρίς φυσική υπόσταση, τα οποία χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση, για την παραγωγή ή την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, για ενοικίαση άλλων, ή για διοικητικούς λόγους, οι οποίοι είναι πλήρως διακριτοί. Ελέγχονται επίσης από την επιχείρηση, μιας και είναι αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων και αναμένονται μελλοντικά οικονομικά οφέλη.

Όπως παρατηρείται, ανάμεσα στους ορισμούς που χρησιμοποιήθηκαν να δώσουν την διάσταση του αφανούς πλούτου των επιχειρήσεων, περιλαμβάνονται και αναφέρονται²⁴ οι έννοιες άυλο κεφάλαιο, άυλα περιουσιακά στοιχεία, άυλοι πόροι, πνευματικό κεφάλαιο, διανοητική ιδιοκτησία. Και αυτοί οι όροι δεν είναι περιοριστικοί και δεν εξαντλείται το περιεχόμενο της νέας αυτής έννοιας στους ορισμούς αυτούς. Οι περισσότεροι από τους συγγραφείς, χρησιμοποιούν ορισμούς, που περιλαμβάνουν υπό κάποια συνθήκη, την γνώση, ενώ αναφέρονται ότι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, είναι στενά και άμεσα συνδεδεμένα με την αξία της επιχείρησης.

²² Βλ. Upton (2001) p.68, <http://www.stern.nyu.edu/ross/ProjectInt/>

²³ Βλ. Epstein, B.J/Mirza, A.A (2005), “IFRS 2005- Interpretation and Application of”

²⁴ Βλ. Kaufmann and Schneider (2004), “Intangibles: A synthesis of current research”, Journal of Intellectual Capital, Vol 5, No 3, 2004 p.366-388

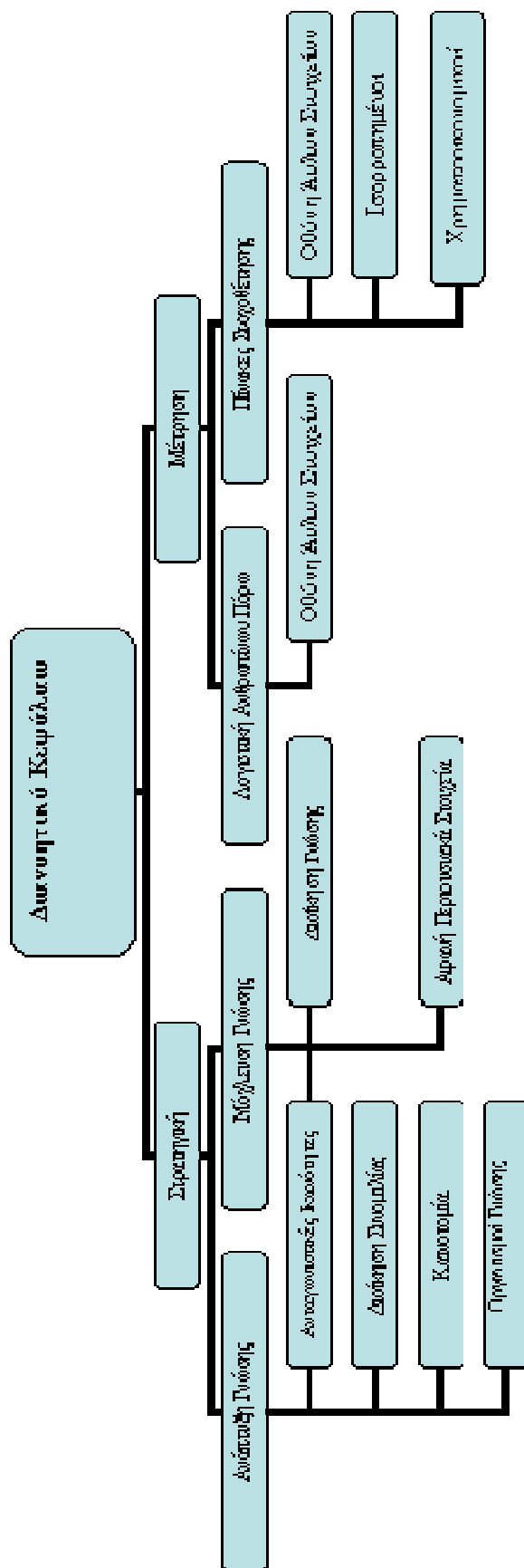
Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Αυτό που συνάγεται από τις περισσότερες έρευνες, αναφορικά με κάποιον ορισμό για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, είναι ότι στην πλειονότητά τους στερούνται φυσικής και χρηματικής/ οικονομικής υπόστασης, απουσιάζουν από επίσημη αναγνώρισή τους στην αγορά ενώ δεν έχουν συγκεκριμένη και κοινά αποδεκτή λογιστική αντιμετώπιση, ευθύνονται για μελλοντικά κέρδη της επιχείρησης και συχνά δεν είναι εύκολα εμπορεύσιμα. Στις περισσότερες περιπτώσεις δηλαδή τα άυλα ή το διανοητικό κεφάλαιο χρησιμοποιείται, με αναφορά στην γνώση και στην δήλωση του καθηγητή Lev, ότι ευθύνονται για μελλοντικά κέρδη.

Στο σχήμα 1 παρατίθεται ένα μοντέλο, σχετικά με το πώς εντοπίζεται το Διανοητικό Κεφάλαιο στις Επιχειρήσεις²⁵.

²⁵ Βλ. Petty R.,Guthrie J., “Intellectual Capital, literature review. Measurement, Reporting and Management”, Journal of Intellectual Capital, Vol.1, N2, 2000, p.155-176

Σχ.1

4.4. Προσπάθειες για Κατηγοριοποίηση

Έπειτα από την προσπάθεια να επιλεγεί ο κατάλληλος ορισμός για την έννοια των Άυλων, ανακύπτει το πρόβλημα της κατηγοριοποίησης τους ή του διαχωρισμού τους και την κατάταξή τους σε παρόμοιες ομάδες. Όπως είναι φυσικό, ακολουθώντας την ποικιλία στους ορισμούς, πολλές προσπάθειες και προτάσεις για διαφορετική κατηγοριοποίηση έγιναν, ενώ διαφορετικές προσεγγίσεις προσπάθησαν να ερμηνεύσουν πιο ολοκληρωμένα το ίδιο θέμα.

Μια πρώτη προσέγγιση²⁶, την οποία ακολούθησαν και από την οποία επηρεάστηκαν πάρα πολλοί συγγραφείς, είναι αυτήν του Edvinsson²⁷ (1997), ο οποίος όρισε το άυλο Κεφάλαιο ως σύνθεση του Ανθρώπινου και Υλικού – Δομικού- Οργανωσιακού Κεφαλαίου (Human and Structural Capital).

Η πρόταση του Sveiby²⁸, ήταν ο διαχωρισμός του διανοητικού Κεφαλαίου σε επιδεξιότητες των εργαζομένων, εσωτερική δομή και εξωτερική δομή. Σύμφωνα με τον Sveiby, η ανάπτυξη του διανοητικού κεφαλαίου βασίζεται στην οργάνωση του προσωπικού.

Οι περισσότερες όμως απόψεις των ερευνητών, προσανατολίζονταν στον διαχωρισμό του διανοητικού κεφαλαίου σε 3 κατηγορίες. Υπήρχαν απλά διαφορετικές απόψεις αναφορικά με την ονομασία των κατηγοριών αυτών. Έτσι λοιπόν, από άλλους ονομάστηκαν δημιουργικότητα, γνώση και ταυτοποίηση άλλων μονάδων²⁹, ανθρώπινο δομικό και σχέσεις με τρίτους³⁰, εσωτερική εξωτερική δομή και ανθρώπινο κεφάλαιο³¹ (ή κατ' άλλους ικανότητες των εργαζομένων³²) ή σε ανθρώπινο, οργανωσιακό-επιχειρησιακό και πελατειακό κεφάλαιο³³

²⁶ Βλ. Kaufmann and Schneider (2004), “Intangibles: A synthesis of current research”, Journal of Intellectual Capital, Vol 5, No 3, 2004 p.366-388

²⁷ Βλ. Edvinsson L.Malone M.S (1997) “Intellectual Capital-the Proven way to establish your company’s real value by measuring its hidden brainpower”, Judy Piatkus Ltd, London, p22

²⁸ Βλ. Sveiby K.E., (1997), “Intellectual Capital – The New Wealth of Organizations”, 1st Edition, Nicolas Brealey Publishing, London

²⁹ Βλ. Granstrad O, (1999), “The Economics and the Management of Intellectual Property”, Edward Elgar Publishing, Cheltenham

³⁰ Βλ. Canibano L, Sanchez P, Chaminade C, Olea M, Escobar C.G, Garcia-Ayuso M (1999), “Measuring Intangibles to understand and Improve Innovation Management”, working paper, Autonomus University of Madrid/ University of Sevilla,

³¹ Βλ. Brennan N, Connell B.(2000), “Intellectual Capital: Current Issues and Policy Implications”, paper presented at the 23rd Annual Congress of the European Accounting Association, Munich, 29-31 March 2000

³² Βλ. Gunther T. (2001) , “Controlling Intangible Assets under the Framework of value-based Management”, Kostenrechnungspraxis No Sonderheft 1, pp 53-62

³³ Βλ. Mouritsen et all (2002), “Developing and Managing Knowledge through intellectual capital statements”, Journal of Intellectual Capital, Vol.3,N1, p 10-29

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Όπως διαφαίνεται, οι περισσότεροι από τους ερευνητές- συγγραφείς, προτείνουν τον διαχωρισμό του Διανοητικού Κεφαλαίου σε 3 κατηγορίες. Μια σχηματική αναπαράσταση, παρατίθεται στο σχ.3.

Τελικά, όπως συνάγεται, οι ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις δεν δίνουν έναν ξεκάθαρο ορισμό, παρά μένουν σε ένα θολό τοπίο. Δεν προσφέρουν ξεκάθαρη άποψη και καθοδήγηση για ασφαλή και ορθή διοίκηση των άυλων. Επίσης δεν ορίζεται σαφώς ποια αγαθά και πηγές ανήκουν σε κάθε μια κατηγορία.

Σχ.3

4.5 Προϋποθέσεις Αναγνώρισης ενός Άυλου Πόρου ως Άυλου Περιουσιακού Στοιχείου

Μια προσπάθεια προσδιορισμού των άυλων δίνει ο Kristandl³⁴, όπου παραθέτει μια σειρά υποθέσεων, οι οποίες αν ισχύουν αναγνωρίζεται ένα άυλο στοιχείο ως περιουσία της επιχείρησης. Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με τον Kristandl, τα άυλα :

1. Είναι μη χρηματοοικονομικά, χωρίς φυσική υπόσταση, χρηματικό ή μη χρηματικό τα οποία
2. είτε αποκτήθηκαν από την επιχείρηση είτε αναπτύχθηκαν από την ίδια μετά από εσωτερικές διαδικασίες,

³⁴ Βλ. Kristandl G. “Trying to Define Intellectual Capital: a Review of terms, Definitions, and suggestions, and the attempt to find a positive definition of Intellectual Capital, Intangibles and Intangible Assets”, draft Paper p.12

3. χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την διάθεση των αγαθών και υπηρεσιών, είτε δανείζονται σε άλλους είτε χρησιμεύουν για σκοπούς της διοίκησης,
4. έχουν ορισμένη ή αόριστη ωφέλιμη διάρκεια ζωής
5. είναι δυνατόν να αναπαριστούν συνδυασμό γνώσης, δεξιοτήτων και άλλων παραγόντων της επιχείρησης
6. μπορεί να παρουσιαστούν είτε ως σχέσεις, είτε ως αριθμοδείκτες είτε ως λογαριασμοί
7. μπορεί να πουληθούν ή να μην πουληθούν ως ανεξάρτητα στοιχεία της επιχείρησης
8. δεν απεικονίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης
9. αναμένεται να αποφέρουν χρηματικά οφέλη και / ή να προσδώσουν στην επιχείρηση, ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά

αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις 1-7 και η 9 και επιπλέον

10. η επιχείρηση ελέγχει το συγκεκριμένο άυλο
11. το συγκεκριμένο στοιχείο είναι αποτέλεσμα παρελθόντων ενεργειών της επιχείρησης
12. και έχει συγκεκριμένο κόστος

τότε το άυλο στοιχείο είναι περιουσία της επιχείρησης και μπορεί να χαρακτηριστεί ως Άυλο Περιουσιακό Στοιχείο της Επιχείρησης.

Οι όροι άυλα και διανοητικό Κεφάλαιο της Επιχείρησης, αναφέρονται στο ίδιο περιεχόμενο. Από διαφορετική σκοπιά όμως, οι προαναφερόμενες προϋποθέσεις 1-11 μπορεί να αποτελέσουν ερμηνεία του όρου Διανοητικού Κεφαλαίου.

5. ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP) αφορούν την μέτρηση της οικονομικής δραστηριότητας, τον χρόνο κατά τον οποίο τέτοια μέτρα υιοθετήθηκαν, την πραγματική εικόνα της οικονομικής δραστηριότητας και την προετοιμασία και παρουσίαση της οικονομικής δραστηριότητας συμπυκνωμένης μέσα στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Αυτές οι αρχές είναι προϊόν της περιπλοκότητας του οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις.

Οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές είναι ένας τεχνικός όρος στην χρηματοοικονομική λογιστική. Περικλείουν τους κανόνες συμπεριφοράς, αρχές και τις διαδικασίες που είναι απαραίτητες για να οριοθετηθεί η αποδεκτή λογιστική πρακτική σε κάθε περίπτωση. Ακόμα οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές περιλαμβάνουν όχι μόνο γενικές κατευθύνσεις ευρείας εφαρμογής, αλλά επίσης, λεπτομερείς πρακτικές και διαδικασίες.

Οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές είναι τυπικές και συμβατικές. Γίνονται γενικώς αποδεκτές μετά από συμφωνία (συχνά σιωπηρή συμφωνία) παρά είναι προϊόν μιας επίσημης πηγής που ορίζει τις αξιώσεις της. Οι αρχές αναπτύχθηκαν πάνω στη βάση της εμπειρίας, της λογικής, της συνήθειας, των εθίμων και της εφαρμογής σε μεγάλη έκταση, που είναι πρακτικά απαραίτητη.

Υπάρχουν δύο ευρείες κατηγορίες λογιστικών αρχών.

- Οι "αρχές μέτρησης"

Οι αρχές μέτρησης καθορίζουν το χρονικό διάστημα και τις ποσότητες των αντικειμένων που εισέρχονται στο λογιστικό κύκλο και επηρεάζουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Αυτά είναι ποσοτικά πρότυπα που απαιτούν αριθμητικά ακριβείς απαντήσεις σε προβλήματα και δραστηριότητες, οι οποίες υφίστανται μεγάλες δόσεις αβεβαιότητας.

- οι "αρχές αποκάλυψης".

Οι αρχές αποκάλυψης, αφορούν παράγοντες που δεν είναι πάντα αριθμητικοί. Συμπεριλαμβάνονται σ' αυτούς τόσο ποιοτικά, όσο και ποσοτικά στοιχεία, που είναι θεμελιώδη συστατικά μιας ολοκληρωμένης χρηματοοικονομικής κατάστασης.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις θα οδηγούσαν σε παραπλανητικά συμπεράσματα με την παρουσία μόνο των αρχών μέτρησης. Οι αρχές

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

αποκάλυψης συμπληρώνουν τα ποσοτικά πρότυπα, με το να εξηγούν αυτά τα πρότυπα και δίνοντας επιπλέον πληροφορίες για τη λογιστική πολιτική, για ενδεχόμενα συμβάντα κτλ, οι οποίες είναι κύριας σημασίας στην αναλυτική διαδικασία της λογιστικής.

5.1 Τα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα (U.5. GAAP)

5.1.1. Γενικά

Η ανάγκη των επενδυτών και των ίδιων των επιχειρήσεων για πραγματική ενημέρωση αναφορικά με την πορεία και την οικονομική δραστηριότητα των εταιριών, στις οποίες επένδυναν τα κεφάλαιά τους και έρχονταν σε καθημερινή επαφή, οδήγησε στην θέσπιση γενικά αποδεκτών κανόνων λογιστικής, που έβαλαν μια τάξη στο επιχειρηματικό πεδίο. Οι αρχές της λογιστικής αναπτύχθηκαν τόσο από εξουσιοδοτημένα όργανα που συστήθηκαν γι' αυτό τον σκοπό, όσο και από αποδεκτά ιστορικές πρακτικές.

Αρχικά, ως αποτέλεσμα εξωτερικών πιέσεων δημιουργήθηκε το 1930 στις Η.Π.Α. το Αμερικανικό Ινστιτούτο Λογιστών, που αργότερα μετατράπηκε στο American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), το Αμερικανικό Ινστιτούτο Δημόσιων Ορκωτών Λογιστών, με σκοπό να συνεργαστεί με το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης για την δημιουργία κανόνων που θα διέπουν τις λογιστικές διαδικασίες. Οι πιέσεις αυτές προκλήθηκαν απ' το οικονομικό κραχ του 1929, που οδήγησε στην ανάδειξη και αναβάθμιση του επαγγέλματος του λογιστή μέσα απ' τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές που κλήθηκαν να θεσπίσουν. Πράγματι το Ινστιτούτο συνέστησε πέντε κανόνες στην ηγεσία του χρηματιστηρίου, που το 1938 δημοσιοποιήθηκαν ως Δελτίο Λογιστικής Έρευνας 1 της Επιτροπής στη Λογιστική Διαδικασία.

Η Επιτροπή εξέδωσε συνολικά 51 τέτοια δελτία. Η ύπαρξη της συνεχίστηκε μέχρι τα τέλη του 1950, οπότε φάνηκε εντονότερα η ανάγκη για εκτενέστερη έρευνα πάνω στις λογιστικές αρχές. Τότε ιδρύθηκε η Επιτροπή Λογιστικών Αρχών, με σκοπό να προωθήσει σχέδια νόμου για λογιστικές αρχές, που βασιζόνταν στην έρευνα της Υποδιεύθυνσης Λογιστικών Ερευνών. Έργο της Υποδιεύθυνσης ήταν να διαπράττει εκτεταμένες και εξονυχιστικές έρευνες, να δημοσιεύει τα αποτελέσματά τους και να υποστηρίζει την Επιτροπή στην προσπάθειά της να διευθετήσει τις διαδικασίες που ακολουθούν αναφορικά με τις λογιστικές αρχές και πρακτικές.

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Κατά τη διάρκεια της μακροχρόνιας παρουσίας της Επιτροπής, πολλές γνωμοδοτήσεις της έχουν νομοθετηθεί από την αμερικανική κυβέρνηση.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι στην περίπτωση των ΗΠΑ δεν ισχύει ενιαίος ομοσπονδιακός εμπορικός κώδικας και οι εκεί επιχειρήσεις υπόκεινται στον τοπικό νόμο κάθε πολιτείας, γεγονός που εξηγεί εν μέρει την δυσκολία εφαρμογής ενιαίων υποχρεωτικών κανόνων σε όλο το φάσμα της αμερικανικής επικράτειας.

Οι κυβερνητικοί νόμοι δίνουν μόνο γενικές κατευθύνσεις, ενώ πολλοί πολιτειακοί εμπορικοί κώδικες δεν απαιτούν τον έλεγχο από ορκωτούς και την δημοσίευση των ετησίων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

5.1.2 Η γένεση του FASB

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, τρεις από τις οχτώ μεγάλες εταιρείες λογιστικής στηλιτεύουν την ανάμειξη πολιτικών λόμπι, όπως υποστηρίζουν, στις αποφάσεις του APB. Το Συμβούλιο ορίζει τη μελετητική ομάδα Wheat για «εγκαθίδρυση λογιστικών αρχών» και τη μελετητική ομάδα Trueblood για τον καθορισμό των «σκοπών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Ήταν πλέον προφανές ότι τα εταιρικά στελέχη αντιλαμβάνονταν τη στρατηγική σημασία της ευελιξίας σχετικά με την επιλογή λογιστικών μεθόδων.

Το 1972 ιδρύθηκε η Αμερικανική Επιτροπή Καθορισμού Λογιστικών και Χρηματοοικονομικών Προτύπων (FASB), ένας ανεξάρτητος ιδιωτικός φορέας στις ΗΠΑ, που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον καθορισμό των Λογιστικών Προτύπων των ΗΠΑ. Σ' αυτή μετέχουν 7 μόνιμα μέλη, 4 που επιλέγονται από όσους ασκούν δημόσια το επάγγελμα του λογιστή και τρεις που είναι γνώστες χρηματοοικονομικών θεμάτων. Η FASB εξακολουθεί να δραστηριοποιείται και στις μέρες μας, εν μέσω αντιθέσεων και διαφωνιών για τη δραστηριότητα και τις διατυπώσεις της. Η μελετητική ομάδα Wheat κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένα ανεξάρτητο σώμα με μόνη εργασία τη θέσπιση αρχών θα έπρεπε να αντικαταστήσει το APB. Το Financial Accounting Standards Board, γνωστό και ως FASB, είχε πλέον δημιουργηθεί. Το 1973, το FASB αποτελούσε πρωτοπορία των Η.Π.Α., καθότι παγκοσμίως δεν υπήρχε ένα τέτοιο παρόμοιο σώμα.

Το FASB δημιουργείται σχεδόν ταυτόχρονα με την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee). Μαζί με την ίδρυση της Accounting Standards Steering Committee στο Ηνωμένο Βασίλειο και την

Ιρλανδία το 1969-70, η ίδρυση του FASB και της IASC θέτει τον όρο «καθορισμός προτύπων» (standard setting) σε γενικότερη χρήση (Zeff).

Η SEC ανακοινώνει σχεδόν αμέσως, ότι το FASB θα ηγείται όσον αφορά τη θέσπιση λογιστικών προτύπων και αρχών. Η εξέλιξη αυτή ήταν σημαντική, καθώς ήταν η πρώτη φορά που η SEC υποστήριζε επισήμως ένα σώμα που προερχόταν από τον ιδιωτικό τομέα.

Την ίδια χρονιά, η επιτροπή Trueblood εξέδωσε ένα εγχειρίδιο, το «Objectives of Financial Statements», στο οποίο υποστήριζε την ανάπτυξη των λογιστικών προτύπων από την προσέγγιση της «χρησιμότητας της απόφασης». Αυτό αποτελούσε ακρογωνιαίο λίθο για μια σειρά προσπαθειών από την πλευρά των λογιστών, να οριοθετηθεί ένα εννοιολογικό πλαίσιο. Σε αντίθεση με την παραδοσιακή έμφαση στην αναφορά στη διαχειριστική αναφορά (stewardship reporting), η προσέγγιση της μελετητικής ομάδας είχε μακροπρόθεσμο προσανατολισμό, καθώς υποστήριζε ότι ένας αντικειμενικός σκοπός των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι να «παρέχει πληροφορίες χρήσιμες στους επενδυτές και στους πιστωτές σχετικά με την πρόβλεψη, σύγκριση και την εκτίμηση των μελλοντικών χρηματοροών σε αυτούς σε όρους ποσού, χρόνου και σχετικής αβεβαιότητας».

Μέχρι το 1975, το FASB εκδίδει ανακοινώσεις σχετικά με τη λογιστική κόστους της έρευνας και ανάπτυξης και με τη στοχαστική λογιστική (contingencies accounting), το οποίο σηματοδοτεί την προτεραιότητα που δίνει το FASB «στην οπτική των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων» έναντι της παραδοσιακής «οπτικής των εσόδων και εξόδων». Κάτω από το πρίσμα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, οι ορισμοί των τελευταίων κυβερνούν την αναφορά των εσόδων και των εξόδων και όχι vice versa, όπως βάσει της «αρχής της αυτοτέλειας των χρήσεων και του συσχετισμού εσόδων-εξόδων». Το FASB είχε ενδιασμούς αναφορικά με την παραδοσιακή «οπτική των εσόδων-εξόδων», μιας και πίστευε ότι έτσι διαιωνίζονταν η δημιουργία ακατανόητων λογαριασμών του ισολογισμού που δεν περιέκλειαν τους ορισμούς των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων- για παράδειγμα, οι προθεσμιακές απαιτήσεις. Το Συμβούλιο πίστευε ότι η καλύτερη προσέγγιση ήταν να συμφωνηθεί πρώτα αν μια συναλλαγή δημιούργησε ένα περιουσιακό στοιχείο ή μια υποχρέωση και μετά να καθοριστεί το ποσό από οποιοδήποτε έσοδο ή έξοδο.

Ο υψηλός πληθωρισμός αποτέλεσε το σήμα κατατεθέν της δεκαετίας του '70 στις Η.Π.Α.. Σε συνάρτηση αυτού, το FASB ζητά από 1.300 μεγάλες και εισηγμένες

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς εταιρείες να αποκαλύψουν τις επιπτώσεις από την αλλαγή του κόστους αντικατάστασης σε συμπληρωματικές αναφορές/ καταστάσεις. Επίσης, έμφαση δόθηκε και στη «μετάφραση» των λογιστικών πληροφοριών που αφορούσαν τη λογιστική ξένου συναλλάγματος.

Μέχρι και το 1985, το FASB επικεντρώνεται στη δημιουργία του εννοιολογικού φάσματος των GAAP. Εκδίδει γνωμοδοτήσεις και αναφορές σχετικές με τους αντικειμενικούς σκοπούς, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα στοιχεία (ορισμούς) και την αναγνώριση και μέτρηση που θα αποτελούσαν το πλαίσιο για τις επιχειρήσεις. Ο πυρήνας και η μεγάλη δυσκολία βρισκόταν στα «ευαίσθητα» θέματα της αναγνώρισης και της μέτρησης. Επομένως, έγινε σαφής η ανάγκη για μια πιο λεπτομερή και ξεκάθαρη περιγραφή του τι αποτελεί ένα περιουσιακό στοιχείο και τι μια υποχρέωση. Ο συγκερασμός των διαφορετικών απόψεων εντός του Συμβουλίου σε συνδυασμό με τις πιέσεις των διαφόρων επιχειρηματικών λόμπι, καθυστέρουσαν την ούτως ή άλλως χρονοβόρα διαδικασία.

Το 1987 το FASB εκδίδει οδηγία με την οποία καθιστά υποχρεωτική τη δημοσιοποίηση της κατάστασης ροής μετρητών (cash flow statement), επιτρέποντας στις εταιρείες να χρησιμοποιούν είτε την άμεση είτε την έμμεση μέθοδο παρουσίασης.

Διατηρώντας την πίστη του στην εύλογη αξία (fair value), το FASB απαίτησε το 1995 από τις εταιρείες να αναγνωρίζουν τη μειωμένη αξία των περιουσιακών στοιχείων, αλλά ταυτοχρόνως, εμπόδισε τις εταιρείες να υπερ-συσσωρεύουν προβλέψεις που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν τεχνητά μελλοντικά κέρδη στις δημοσιοποιημένες καταστάσεις τους.

Καινοτομία του FASB αποτέλεσε το 1997 η έκδοση προτύπου σχετικά με την αναφορά «κατανοητού εισοδήματος» και παράλληλα η απαίτηση να αναφέρεται το εισόδημα που περιέχει τις ωφέλειες και τις ζημίες που δεν αναγνωρίζονται ακόμα από τα κέρδη(Zeff).

Η σημασία του FASB στη διαμόρφωση των λογιστικών αρχών και προτύπων έγινε εμφανής το 2002, όταν με την Sarbanes-Oxley Act, το Συμβούλιο χρηματοδοτείται από προμήθειες που καταβάλλουν οι εισηγμένες εταιρείες, αντί από δωρεές από τα ενδιαφερόμενα μέρη του ιδιωτικού τομέα. Η κίνηση αυτή θεωρήθηκε μεγάλης σημασίας, καθότι σκοπός της ήταν να ενδυναμώσει την ανεξαρτησία του FASB.

Σήμερα, η αποστολή του FASB είναι βασικά «η απλούστευση του κόσμου της λογιστικής», ειδικότερα όσον αφορά την αναγνώριση των εσόδων και τη μέτρηση της «ορθής» τιμής (fair value measurement) (Orenstein, 2005).

Πλέον, στις Ηνωμένες Πολιτείες οι GAAP προέρχονται, με σειρά προτεραιότητας από:

- ο εκδόσεις ενός σώματος που ορίζει το Αμερικανικό Ινστιτούτο Δημόσιων Ορκωτών Λογιστών (American Institute of Certified Public Accountants-AICPA), για παράδειγμα το FASB.
- ο άλλες εκδόσεις του AICPA, όπως γνωμοδοτήσεις που προέρχονται από έρευνα
- ο επιχειρηματικές πρακτικές των διαφόρων κλάδων και
- ο από έγκριτη βιβλιογραφία και αρθρογραφία

Κατηγορία (α) (Πλέον υποχρεωτικές)	Πρότυπα και ερμηνείες του FASB	Γνωμοδοτήσεις του Accounting Principles Board (APB)	Αποτελέσματα ερευνών του AICPA
Κατηγορία (β)	Τεχνικές Οδηγίες του FASB	Έλεγχος κλάδων και Λογιστικές Οδηγίες από το AICPA	Δηλώσεις Θέσεως (Statements of Position) του AICPA
Κατηγορία (γ)	FASB Emerging Issues Task Force (EITF)		Πρακτικές των AICPA και AcSEC
Κατηγορία (δ) (Λιγότερο υποχρεωτικές)	Λογιστικές Ερμηνείες του AICPA	Οδηγίες Εφαρμογής από το FASB	Ευρέως αποδεκτές και κυρίαρχες πρακτικές ανά κλάδο

Οι αρχές των κατηγοριών Α και Β θεωρούνται υποχρεωτικές και δεσμευτικές. Οι κατηγορίες Γ και Δ θεωρούνται οριακά υποχρεωτικές, καθώς περιέχουν σκέψεις σε ενδιαφέροντα και μοναδικά θέματα, αλλά που μπορούν να θεωρηθούν μη εφαρμόσιμες – και άρα άκυρες- κάτω από δεδομένες συνθήκες. Οι κατηγορίες Γ και Δ ουσιαστικά αποτελούνται από αρχές, οι οποίες βρίσκονται υπό συζήτηση, εξέταση και τυχόν αλλαγές, με στόχο να ενταχθούν στις κατηγορίες Α και Β.

Μέχρι στιγμής, έχουν εκδοθεί πάνω από 100 λογιστικά πρότυπα, πολλές ερμηνείες, γνώμες και ενημερωτικά δελτία. Μπορούμε να πούμε ότι τα λογιστικά πρότυπα που προτείνει το FASB, είναι το εννοιολογικό πλαίσιο που δίδεται στο SFAC 1-6. Ο αντικειμενικός στόχος της λογιστικής, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που οφείλει να έχει η λογιστική πληροφόρηση προκειμένου να είναι χρήσιμο και το κανονιστικό

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς δομικό πλαίσιο, στο οποίο κινείται η λογιστική, είναι οι συνιστώσες δυνάμεις , στις οποίες στηρίχθηκε η λειτουργία του FASB.

5.1.3. Η Προσέγγιση των Αμερικανικών Λογιστικών Προτύπων για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Από τα Λογιστικά Πρότυπα που περιλαμβάνονται στο FASB³⁵, εκείνα που αναφέρονται στα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν το APB16 (Εταιρικοί Συνδυασμοί), APB 17 (Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία), SFAS 2 (Λογιστική για Έρευνα κι Ανάπτυξη), SFAS 44 (Λογιστική για Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία των Επαγγελματιών Μοτοσυκλετιστών), SFAS 61 (Πράσινη Λογιστική ή Λογιστική Φυτών), SFAS 63 (Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση από Προβλέψεις), SFAS 68 (Συμφωνίες για έρευνα κι ανάπτυξη), SFAS 72 (Λογιστική για συγκεκριμένες Συγχωνεύσεις Τραπεζών ή Αποταμιευτικά Ιδρύματα), SFAS 72 (Λογιστική Κόστους Λογισμικού υπολογιστών τα οποία πρόκειται να πωληθούν, μισθωθούν ή διαπραγματευτούν με οποιονδήποτε τρόπο στην αγορά) και SFAS 121 (Λογιστική για την απομείωση των Περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής καθώς και τα Περιουσιακά στοιχεία με μεγάλη διάρκεια ζωής, τα οποία διατίθενται) Στο λογιστικό πρότυπο 6 (SFAC 6), ορίζονται ότι τα περιουσιακά στοιχεία είναι εκείνα τα οποία λαμβάνονται ή ελέγχονται από μια συγκεκριμένη οντότητα, ως αποτέλεσμα παρελθουσών συναλλαγών ή γεγονότων που συνέβησαν και μπορούν να αναγνωριστούν είτε ως υλικά είτε ως άυλα και τα οποία μπορούν αν αποφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη.

Τα υλικά είναι αυτά που έχουν φυσική υπόσταση (περιουσία, γη, κτίρια, εξοπλισμός) ενώ τα άυλα είναι αυτά τα οποία δεν έχουν φυσική υπόσταση , χαρακτηρίζονται ωστόσο από δικαιώματα ή παρόμοια οφέλη. Αξίζει να σημειωθεί πως ορισμένα χρηματοοικονομικά ή χρηματικά περιουσιακά στοιχεία, παρόλο της προφανούς έλλειψης φυσικής υπόστασης, χαρακτηρίζονται ως υλικά περιουσιακά στοιχεία (ξεχωριστό κομμάτι των περιουσιακών στοιχείων) παρά ως άυλα.

Το APB17, απαιτεί για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, με οποιονδήποτε τρόπο κι αν προέκυψαν αυτά για την επιχείρηση, την κεφαλαιοποίησή τους στην τιμή κόστους απόκτησής τους, με τμηματική, ισομερή απόσβεση ανάλογα με την υπολογιζόμενη ωφέλιμη ζωή τους. Τα εσωτερικώς αναπτυσσόμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία, τα

³⁵ Βλ. Joachim Hoegh –Krohn, Henry Knivsfla K., “Accounting fir Intangible Assets in Scandinavia, the UK, the US, and by the IASC: Challenges and a Solution”, The international Journal of Accounting Vol 35, No 2, pp.243-265,

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς οποία προέκυψαν από την λειτουργία της επιχείρησης και δεν προσδιορίζονται επακριβώς, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως έξοδα στις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και να καταγράφονται στην αντίστοιχη θέση, για την περίοδο κατά την οποία δημιουργούνται. Αναφορικά με τις άδειες, οι οποίες γίνονται αντικείμενα συναλλαγής μεταξύ των επιχειρήσεων (licenses), το SFAS 61, σε συμφωνία με το APB17, ορίζει ότι θα πρέπει, αν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, να εμφανίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Σύμφωνα με το SFAS 121, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει να επανελέγχονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για να εξετάζεται η περίπτωση απομείωσης, εξασθένησης της αξίας τους, όταν οι συγκυρίες δείχνουν ότι το ποσό στο οποίο εμφανίζεται ένα περιουσιακό στοιχείο, δεν ανακτάται. Κατά την επαναξιολόγηση ενός περιουσιακού στοιχείου, η επιχείρηση οφείλει να υπολογίσει τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές που θα προέκυπταν από την χρήση του περιουσιακού στοιχείου. Όταν το σύνολο των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χωρίς μειώσεις και χωρίς τόκους, είναι μικρότερο από το σύνολο του περιουσιακού στοιχείου όπως αυτό εμφανίζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τότε οφείλει η επιχείρηση να προβεί στην απομείωση της αξίας του. Σε καμιά άλλη περίπτωση δεν αναγνωρίζεται η απομείωση της αξίας και δεν επιτρέπεται στην επιχείρηση. Για τα περιουσιακά στοιχεία με μακροχρόνια διάρκεια ωφέλιμης ζωής, ο υπολογισμός της απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου, χωρίς να επιτρέπεται η επαναφορά στην αξία που προέκυπτε από τυχόν προηγούμενη απομείωση. Διαφορετική αντιμετώπιση ορίζεται για άυλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία δεν μπορούν να προσδιοριστούν επακριβώς, εύκολα και κυρίως αξιόπιστα. Το κόστος της έρευνας κι ανάπτυξης, της χρήσης άυλων περιουσιακών στοιχείων με αδιευκρίνιστο χρονικό ορίζοντα ωφέλιμης ζωής, τα οποία είτε είναι έμφυτα στην επιχείρηση, είτε συνδέονται με την επιχείρηση ως οντότητα, θα πρέπει να αφαιρούνται από το συνολικό εισόδημα, όταν συμβαίνουν. Επέχουν δηλαδή, θέση εξόδου, το οποίο βαρύνει τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου- οικονομικής χρήσης στην οποία συνέβη, χωρίς φυσικά να εμφανίζεται ως περιουσία της επιχείρησης, που σχετίζεται με την πραγματοποίηση μελλοντικών εσόδων. Μόνο η περίπτωση της καλής φήμης που έχει η επιχείρηση (goodwill), αναγνωρίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο μιας επιχείρησης. Η καλή φήμη, λαμβάνεται υπόψη μόνο στην περίπτωση εξαγοράς (ως μέρος της

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς εξαγοραζόμενης επιχείρησης), ενώ λογίζεται ως το υπερβάλλον έξοδο που καταβάλλεται για την εξαγορά μιας επιχείρησης, πλέον της αξίας που προκύπτει από τα φυσικά περιουσιακά της στοιχεία. Η εξωτερικώς αποκτούμενη καλή φήμη μιας επιχείρησης, ως προϊόν συναλλαγής, θα πρέπει να υπόκειται σε αποσβέσεις (amortization), συνήθως με την χρήση της μεθόδου της ευθείας γραμμής, ανάλογα με τα έτη υπολογιζόμενης ωφέλιμης ζωής, χωρίς αυτήν να ξεπερνά τα 40 χρόνια.

Η αντιμετώπιση του κόστους έρευνας κι ανάπτυξης, σύμφωνα με το SFAS 2, είναι η απλή εξοδοποίησή τους, την περίοδο που αυτά πραγματοποιήθηκαν. Ωστόσο αναγνωρίζεται από το πρότυπο ότι, έξοδα που πραγματοποιήθηκαν για υλικά, εξοπλισμό και δραστηριότητες, τα οποία αγοράστηκαν ή κατασκευάστηκαν για δραστηριότητες έρευνας κι ανάπτυξης συγκεκριμένου έργου, τα οποία όμως έχουν κι εναλλακτικές χρήσεις σε άλλα έργα, θα πρέπει να κεφαλαιοποιούνται. Σε συμφωνία με το SFAS 2, το SFAS 86 ορίζει ότι όλα τα έξοδα που πραγματοποιούνται για απόκτηση τεχνολογικής ή οικονομικής πιθανότητας του λογισμικού θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως έξοδα, την περίοδο που πραγματοποιούνται. Από την στιγμή που καθιερώνεται μια οικονομική λειτουργία, τα παράπλευρα κόστη που συμβαίνουν θα πρέπει να κεφαλαιοποιούνται ως προϊόντα που προέκυψαν από την λειτουργία της επιχείρησης και να αποσβένονται είτε βάσει της ωφέλιμης ζωής είτε βάσει των εσόδων που προκύπτουν από τα προϊόντα αυτά. Γενικά, αξίζει να σημειωθεί μια λιγότερο αυστηρή στάση αναφορικά με την κεφαλαιοποίηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων στην περίπτωση του SFAS 2 μέχρι το SFAS 86.

5.2 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Με αντιπροσώπους από περισσότερες από 91 χώρες, το Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board) έθεσε τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) ή Global GAAP ή International Accounting Standards (IAS). Το Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων ανέλαβε δραστηριότητα για τον καθορισμό των προτύπων από τη Διεθνή Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee) τον Ιούλιο του 2001, με σκοπό να θέσει υψηλής ποιότητας πρότυπα, τα οποία θα εφαρμόζονται με συνέπεια και θα προωθούν τη σύγκλιση όλων των λογιστικών προτύπων. Το Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων αποτελείται από θεματοφύλακες, το διοικητικό συμβούλιο, την επιτροπή διερμηνειών και τη συμβουλευτική επιτροπή. Είναι ένας ανεξάρτητος ιδιωτικός φορέας, που εργάζεται προς την κατεύθυνση της θέσπισης των Λογιστικών

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Προτύπων για επιχειρήσεις και οργανισμούς διεθνώς. Γενικά, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θεωρείται ότι παρέχουν ένα σύνολο ελάχιστων λογιστικών προτύπων, επιτρέποντας περισσότερες εναλλακτικές μεθόδους από τα U.S. GAAP. Ακόμη, χρησιμοποιούνται είτε *carte blanche* (δηλ. πλήρης προαιρετική ισχύς) είτε εναλλακτικά σε εθνικά λογιστικά πρότυπα.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ή Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης) είναι μια επιλεγμένη σειρά γενικά παραδεγμένων Λογιστικών Αρχών και Μεθόδων, που αποβλέπουν στην κατάρτιση και παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων των εταιριών με εισηγμένες κυρίως τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο, μετά από αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στην πραγματική αξία τους, ώστε οι παρεχόμενες με αυτές χρηματοοικονομικές πληροφορίες να είναι ομοιόμορφες και αξιόπιστες σε Διεθνές επίπεδο.

Συνολικά 133 επαγγελματικές οργανώσεις λογιστών σε 103 χώρες, είναι μέλη του IASC, ενώ άλλες 9 οργανώσεις είναι συνεργάτες. Το IASC έχει θέσει 39 πρότυπα, χωρίς να βρίσκονται όλα σε ισχύ, 63 εκθέσεις και 16 ερμηνείες.

Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, τα οποία σχετίζονται με τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, είναι τα IAS (International Accounting Standard) 4, περί απομείωσης, IAS 5, πληροφορίες που πρέπει να εμπεριέχονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, το αναθεωρημένο πρότυπο IAS 22, για επιχειρήσεις, το IAS 36 εξασθένιση των περιουσιακών στοιχείων, IAS 38 άυλα περιουσιακά στοιχεία, έκθεση E60, E50 και E61.

5.2.1 Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία

Η αντιμετώπιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ερμηνεύεται στο λογιστικό πρότυπο 38. Σύμφωνα με το διεθνές λογιστικό πρότυπο 38, ένα άυλο στοιχείο, συμπεριλαμβανομένου των εξόδων για διαφήμιση, εκπαίδευση προσωπικού, έξοδα έναρξης και πρώτης εγκατάστασης και δραστηριότητες έρευνας κι ανάπτυξης, θα πρέπει να αναγνωρίζονται ως πάγια περιουσιακά στοιχεία, στην τιμή κόστους, μόνο αν είναι διακριτά, έχουν συγκεκριμένα μελλοντικά οικονομικά οφέλη τα οποία μπορούν να προέλθουν από το άυλο περιουσιακό στοιχείο και μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα. Από την στιγμή που ένα άυλο στοιχείο, αναγνωριστεί ως πάγιο, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο προήλθε στην κατοχή της επιχείρησης, θα πρέπει να αποσβεστεί κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του. Στην περίπτωση των αποσβέσεων της αρχικής αξίας κτήσης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, η ωφέλιμη ζωή, όπως υπολογίζεται, δεν πρέπει να ξεπερνάει τα 20 έτη. Αν παρόλα αυτά, αποδεδειγμένα η ωφέλιμη ζωή ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, είναι μεγαλύτερη της 20ετίας που προβλέπουν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, η επιχείρηση, θα πρέπει να συμπεριλάβει στις καταστάσεις, την τεκμηριωμένη εξήγηση για την μεγάλη ωφέλιμη ζωή, ενώ θα πρέπει να προβεί, κάθε χρόνο, σε ελέγχους απομείωσης της αρχικής αξίας, σύμφωνα με τα όσα ορίζει το διεθνές λογιστικό πρότυπο 36. Η επανεκτίμηση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, επιτρέπεται από τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, μόνο στην περίπτωση που υπάρχει ενεργή αγορά για διαπραγμάτευση του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

Όταν κάποιο άυλο, δεν πληροί τα κριτήρια του ορισμού και της αναγνώρισής του ως πάγιο, αντιμετωπίζεται ως έξοδο χρήσης, την χρονική περίοδο που συνέβη. Το IASC ορίζει συγκεκριμένα ότι αν κάποια δαπάνη για ένα άυλο στοιχείο, αναγνωρίστηκε παλαιότερα ως έξοδο, δεν μπορεί να αναγνωριστεί πλέον ως μέρος της δαπάνης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου.

5.2.2 Διαφορές ΔΛΠ & US GAAP

Πολλές μελέτες έχουν γίνει σχετικά με τις κύριες διαφορές ανάμεσα στα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Ωστόσο, αυτά παρουσιάζονται περισσότερο όμοια παρά ανόμοια, ιδιαίτερα στους τομείς του εννοιολογικού πλαισίου, της διαχείρισης των συναλλαγών των συμβαλλομένων μερών, των γεγονότων μετά τον Ισολογισμό, των έκτακτων γεγονότων και των προβλέψεων. Επίσης, οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι αρκετά παρεμφερείς με αυτούς που χρησιμοποιούν τα Αμερικάνικα Πρότυπα.

Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι διαφορές μεταξύ Διεθνών και Αμερικανικών Λογιστικών Προτύπων δεν είναι απαραίτητα κάτι κακό, αλλά μια αντανάκλαση της ποικιλομορφίας των κοινωνιών και των εθνών, που εκφράζει διαφορές σε πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, τεχνολογικά, νομικά και επιχειρησιακά περιβάλλοντα. Τα αναπτυσσόμενα έθνη έχουν και μπορούν να επιβιώσουν και με λιγότερο περιεκτικά λογιστικά πρότυπα από τα Διεθνή εξαιτίας του ιδιαίτερου επιχειρησιακού τους περιβάλλοντος. Τα ανεπτυγμένα έθνη, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, έχουν περίπλοκους επιχειρησιακούς διακανονισμούς, όπως τις συναλλαγές παραγώγων, και έχουν ανάγκη από περίπλοκα λογιστικά πρότυπα για να διευθύνουν τα ιδιάζοντα θέματα. Γι' αυτό το λόγο, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μπορεί να είναι κατάλληλα για ένα εθνικό περιβάλλον και όχι για κάποιο άλλο, γιατί υπάρχει περίπτωση να είναι ιδιαίτερα επιεική ή αυστηρά για ένα συγκεκριμένο εθνικό επιχειρησιακό περιβάλλον.

Μελέτες από τον Street και τους συνεργάτες του το 2000 έδειξαν ότι ο αντίκτυπος των λογιστικών διαφορών ανάμεσα στα Αμερικάνικα και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα συνεχώς στενεύει και ότι η SEC θα πρέπει να σκεφτεί την αποδοχή των Διεθνών Προτύπων χωρίς όρους. Το ακριβές περιεχόμενό τους μπορεί να μην είναι ίδιο με αυτό των Αμερικανικών, αλλά σε πολλές περιπτώσεις η προσέγγιση και ο βαθμός των λεπτομερειών είναι όμοια. Δεδομένης της διεθνούς εστίασης των Προτύπων του Διεθνούς Συμβουλίου Λογιστικών Προτύπων και του εύρους των πολιτισμών με τους οποίους ασχολείται, ο βαθμός των λεπτομερειών

σ' αυτά θα πρέπει να είναι μεγαλύτερος. Αυτή μπορεί να μην είναι μια ευχάριστη προοπτική, αλλά χωρίς αυτήν, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μπορεί να μην επιτύχουν τη γνήσια εναρμόνιση (Holgate, 1997). Τα ευρήματα της έρευνας του Leuz (2003) δεν υποστηρίζουν τις ευρέως διαδεδομένες απόψεις ότι τα Αμερικάνικα

Η Αυλή Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Λογιστικά Πρότυπα παράγουν οικονομικές καταστάσεις καλύτερης ποιότητας πληροφοριών από ότι τα Διεθνή.

Η πιο πρόσφατη μελέτη των Akwasi A. και Ampfo Robert J. Sellani³⁶ καταλήγει ότι τα Πρότυπα είναι περισσότερο όμοια από ότι ανόμοια και η τάση για εναρμόνιση τα φέρνει όλο και περισσότερο κοντά. Ωστόσο, η σύσταση και αποδοχή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων χωρίς να ληφθούν πρώτα υπόψη η πολυπλοκότητα των επιχειρησιακών περιβαλλόντων, ο πολιτισμός, η πολιτική, η νομοθεσία και τα οικονομικά των Ηνωμένων Πολιτειών είναι πρόωρη.

Από τη μεριά της η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκδώσει Λογιστικές Οδηγίες (Directives: 68/151/ΕΟΚ, 77/91/ΕΟΚ, 78/855/ΕΟΚ, 78/660/ΕΟΚ, 82/891/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ, 86/635/ΕΟΚ κλπ) που αποτελούν τα δικά της Λογιστικά Πρότυπα, με τα οποία έχει προσαρμόσει η Ελλάδα - όπως και άλλες χώρες μέλη - τις λογιστικές διατάξεις της νομοθεσίας της περί εταιριών, καθώς και τη νομοθετημένη λογιστική τυποποίηση. Προκειμένου, όμως, οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις των εταιριών των χωρών μελών, που οι μετοχές τους διαπραγματεύονται σε χρηματιστήριο, να είναι συγκρίσιμες όχι μόνο σε κοινοτικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, μετά από πολλούς δισταγμούς αποφάσισε από τον Ιανουάριο του 2005 να εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Όσον αφορά την Ελλάδα, με το άρθρο 13 του Ν. 3229/2004 προστέθηκε στον κωδ. Ν.2190/1920 "περί ανωνύμων εταιριών" το νέο κεφάλαιο 15 «ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ Δ.Λ.Π.» με τα νέα άρθρα 134-143, που περιλαμβάνουν τις σχετικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Δ.Λ. Π. από 1/1/2005.

Τα επιχειρήματα υπέρ των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, με βάση τη μελέτη των Akwasi A. και Ampfo Robert J. Sellani είναι τα εξής:

- ✓ Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα θα αποφύγουν τις διπλογραφικές δαπάνες των εθνικών και διεθνών προτύπων. Αυτό είναι ευεργετικό για τα αναπτυσσόμενα έθνη που μπορεί να μην είναι ικανά να αντέξουν το κόστος καθορισμού εθνικών λογιστικών προτύπων. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα Δ.Λ.Π. είναι πολύ διαδεδομένα στα αναπτυσσόμενα έθνη.

³⁶ Βλ. Akwasi A Amporfo Sellani Robert "Examining the differences between US GAAP and IASB. Implications for the harmonization of accounting standards", ACCOUNTING FORUM 29 2005 219-231

- ✓ Τα Δ.Λ.Π. θα περιορίσουν, δεν θα εξαλείψουν, τις διαφορές στις λογιστικές πρακτικές που χρησιμοποιούνται σε όλο τον κόσμο και θα απαλλάξουν τις χώρες από το κόστος εναρμόνισης με τα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα.
- ✓ Τα Δ.Λ.Π. θα διευκολύνουν τη συγκρισιμότητα και τις ερμηνείες των οικονομικών καταστάσεων από τους χρήστες και θα τους βοηθήσουν να λάβουν ενημερωμένες επιχειρησιακές αποφάσεις.
- ✓ Τα Δ.Λ.Π. θα μειώσουν τις δαπάνες προετοιμασίας δύο ή περισσότερων ομάδων οικονομικών καταστάσεων με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Αμερικάνικα Λογιστικά Πρότυπα. Αυτό θα διευκολύνει το εμπόριο και τις διασυνοριακές κατατάξεις, την επενδυτική λήψη αποφάσεων.
- ✓ Τα Δ.Λ.Π. θα πρέπει να μειώσουν και τις δαπάνες παρακολούθησης και ελέγχου από ρυθμιστές όπως η Securities and Exchange Committee (SEC) και Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) μεταξύ των άλλων.
- ✓ Τα Δ.Λ.Π. μπορεί να είναι περισσότερο σε αρμονία με τάσεις παγκοσμιοποίησης, καταδεδειγμένες από πολλούς οργανισμούς αφοσιωμένους σε παγκόσμιες τυποποιημένες πρακτικές.
- ✓ Τα Δ.Λ.Π. είναι μια πολύ απλοϊκή λύση σε ένα περίπλοκο σύνολο προβλημάτων. Θέματα σχετικά με την εθνική κυριαρχία, την πολιτική, τον πολιτισμό, τη γλώσσα, οικονομικά και επιχειρησιακά περιβάλλοντα δεν διευθύνουν πλήρως τις διαφορές των γενικά παραδεγμένων λογιστικών αρχών. Αυτό θα έχει αντίκτυπο στη χρησιμότητα των Δ.Λ.Π. σε έθνη όπως αυτό των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Ωστόσο, η U.S. SEC επί του παρόντος αποδέχεται τα Δ.Λ.Π. για διασυνοριακές κατατάξεις και άρα αυτό το επιχείρημα δεν είναι τόσο σημαντικό όσο φαίνεται.
- ✓ Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Δ.Λ.Π. είναι η έλλειψη πολιτικής και νομικής δύναμης του Διεθνούς Συμβουλίου Λογιστικών Προτύπων. Η νομιμότητα των Δ.Λ.Π. απορρέει από την ακολουθία των επιθυμητών χαρακτηριστικών που ο ρυθμιστής προτύπων McGregor (1999) εξέθεσε ως : αντιπροσωπευτισμός, υπευθυνότητα, πρόπουσα διαδικασία, καλή πηγή πληροφοριών, ευθύνη, αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία, μεταξύ των άλλων.
- ✓ Οι Graham και Neu (2003) μελετούν πως τα αναπτυγμένα έθνη επιβάλλουν τις πρακτικές τους και τα πρότυπά τους στα αναπτυσσόμενα έθνη, καθώς τα αναπτυγμένα έθνη επωφελούνται περισσότερο από αυτήν την επιβολή

5.3 Τα Βρετανικά Λογιστικά Πρότυπα (UK GAAP/ASB)

Στην Βρετανία, ο κυριότερος φορέας, που καθορίζει τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές είναι το ASB (Accounting Standard Board) . Υιοθέτησε κυρίως τα λογιστικά πρότυπα που πρότεινε ο προηγούμενος φορέας ASC (Accounting Standard Committee).

5.3.1 Τα Βρετανικά Λογιστικά Πρότυπα για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Τα λογιστικά πρότυπα στην Μεγάλη Βρετανία, που σχετίζονται με τους άυλους πόρους, περιλαμβάνουν το FR 2,3,10,11. Σύμφωνα με το FRS10, το κόστος των εξωτερικώς αποκτούμενων άυλων περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβάνοντας την εξαγοραζόμενη φήμη και πελατεία, θα πρέπει να καταγράφονται ως περιουσιακά στοιχεία και να αποσβένονται στην ωφέλιμη ζωή τους. Η ωφέλιμη ζωή της εξαγοραζόμενης φήμης και πελατείας, περιορίζεται στα 20 έτη. Υπάρχει όμως η δυνατότητα για αναγνώριση μεγαλύτερη διάρκεια ωφέλιμης οικονομικής ζωής, άνω των 20 ετών, αν αυτό τεκμηριώνεται επαρκώς.

Η αρνητική φήμη και πελατεία, αντιμετωπίζεται ως αρνητικό περιουσιακό στοιχείο στον ισολογισμό, ακριβώς κάτω από την θετική φήμη και πελατεία. Το κόστος των εσωτερικώς αναπτυσσόμενων άυλων περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του κόστους έρευνας κι ανάπτυξης, λειτουργούν αφαιρετικά του εισοδήματος, την περίοδο που συμβαίνει, εκτός κι αν υπάρχει αβέβαιη αγοραία αξία.

Τα βρετανικά λογιστικά πρότυπα, προτείνουν για την λογιστική αντιμετώπιση των εξόδων έρευνας κι ανάπτυξης, την εξοδοποίησή τους στην περίοδο κατά την οποία συμβαίνουν. Η περίπτωση της κεφαλαιοποίησής τους, είναι όταν τα έξοδα ανάπτυξης, πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια όπως ότι πρέπει να υπάρξει ένα σαφώς καθορισμένο αναπτυξιακό έργο, οι σχετικές δαπάνες να προσδιορίζονται εύκολα και να είναι διακριτές, η έκβαση ενός τέτοιου προγράμματος να έχει αξιολογηθεί με τη λογική βεβαιότητα, το σύνολο των αναβεβλημένων δαπανών ανάπτυξης, πραιτέρω δαπανών ανάπτυξης, και της σχετικής παραγωγής, πώλησης καθώς και τα διοικητικά έξοδα να αναμένονται ότι θα ξεπεραστούν από τις σχετικές μελλοντικές πωλήσεις ή άλλο εισόδημα και οι επαρκείς πόροι υπάρχουν, ή αναμένονται εύλογα για να είναι διαθέσιμοι, ώστε να επιτρέψουν στο πρόγραμμα την ολοκλήρωσή του και την αύξηση του κεφαλαίου κίνησης.

5.3.2 Σύγκριση FASB-IASC-ASB

Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή κατά την αποδοχή των λογιστικών προτύπων την σχετικότητα και αξιοπιστία των παρεχόμενων πληροφοριών, της πληροφόρησης που παρέχουν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Δεν πρέπει να αμελούμε σε ποιους χρήστες απευθύνεται. Οι χρήστες και οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές είναι οι κύριοι, τελικοί ενδιαφερόμενοι των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Θα πρέπει να παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες, χωρίς να σπαταλά άσκοπα χρήματα παρέχοντας περιττές πληροφορίες. Ειδικότερα, όσον αφορά τους άυλους πόρους, αυτοί που θέτουν τα λογιστικά πρότυπα, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στην αναγνώριση τους ως άυλα περιουσιακά στοιχεία, ειδικότερα για τα έξοδα έρευνας κι ανάπτυξης. Αναγνώριση χωρίς να πληρούνται τα απαραίτητα κριτήρια, ελλοχεύει τον κίνδυνο για χειραγώγηση κερδών, αναγνωρίζοντας ως άυλα περιουσιακά στοιχεία είτε άυλα αμφιβόλου προέλευσης, είτε ακόμα εικονικά. Αυτό όμως, δεν σημαίνει την μη επισήμανση των άυλων πόρων, όπου πραγματικά υφίστανται. Οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίοι είναι κι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, θα πρέπει να πιέζουν προς την κατεύθυνση της πλήρους πληροφόρησης για την πραγματική κατάσταση αλλά και για την πραγματική περιουσία της επιχείρησης.

Γενικότερα, παρατηρούνται μικρές διαφορές διότι και τα 3 κυριότερα λογιστικά συστήματα βασίζονται στις κεφαλαιαγορές, ακολουθώντας την αγγλοαμερικανική παράδοση, κάτι που θέτει ως άμεση προτεραιότητα το συμφέρον, αλλά και το ενδιαφέρον των τελικών χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

5.4 ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

5.4.1 ΔΑΝΙΑ:

Τα δανέζικα λογιστικά πρότυπα, καθορίζονται από το financial statement act of 1981. Ως μέλος της ΕΕ, ακολουθεί την 4^η και 7^η οδηγία στο FSA. Η γενική παραδοχή είναι ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται με τα δανέζικα λογιστικά πρότυπα, θα πρέπει να δείχνουν την αληθινή και τρέχουσα εικόνα των επιχειρήσεων. Υπεύθυνος φορέας για την υιοθέτηση των λογιστικών προτύπων είναι το FSR (Foreningen af Statsautoriserede Revisorer) το οποίο εξέδωσε οδηγίες, σχόλια και υποδείξεις για την συμμόρφωση των επιχειρήσεων στην Δανία.

5.4.1.1 Τα Δανέζικα Λογιστικά Πρότυπα για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με τα Δανέζικα Λογιστικά Πρότυπα, θα πρέπει να κεφαλαιοποιούνται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης, στις εξής κατηγορίες:

- Κόστη Ανάπτυξης (Development Cost)
- Πατέντες, άδειες, σήματα και άλλα παρεμφερή δικαιώματα
- Φήμη και Πελατεία (αέρας-goodwill)
- Πληρωμές σε λογαριασμούς που σχετίζονται με άυλα περιουσιακά στοιχεία.

Η κεφαλαιοποίηση των εξόδων ανάπτυξης, επιτρέπεται μόνο υπό προϋποθέσεις που ορίζονται στο δανέζικο λογιστικό πρότυπο N7 και στην 4^η οδηγία της ΕΕ. Όταν κεφαλαιοποιούνται, θα αποσβένονται με ωφέλιμη ζωή μεγαλύτερη των 5 ετών. Σε διαφορετική περίπτωση, όταν δηλαδή η ωφέλιμη ζωή δεν ξεπερνά τον χρονικό ορίζοντα των 5 ετών και συνεπώς επιβάλλεται μεγαλύτερη ετήσια απόσβεση, θα πρέπει να τεκμηριώνεται και να αναφέρονται στις σημειώσεις, επαρκείς λόγοι για τους οποίους αναγνωρίζεται ωφέλιμη ζωή του παγίου μικρότερη των 5 ετών.

Τα δανέζικα λογιστικά πρότυπα, δεν επιτρέπουν ούτε την ανατίμηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων ούτε την κεφαλαιοποίηση των εσωτερικά δημιουργούμενων άυλων περιουσιακών στοιχείων, με εξαίρεση τα έξοδα έρευνας κι ανάπτυξης. Συνεπώς, κεφαλαιοποιούνται οι πατέντες, τα δικαιώματα, οι άδειες και τα σήματα, τα οποία αποτελούν προϊόν συναλλαγής και προέρχονται από εξαγορά από άλλες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά την λογιστική αντιμετώπιση της εξαγοραζόμενης φήμης και πελατείας (goodwill), τα δανέζικα πρότυπα ακολουθούν την 7^η οδηγία της ευρωπαϊκής ένωσης.

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Έτσι λοιπόν, μπορούν να ακολουθηθούν 2 διαφορετικές προσεγγίσεις στο θέμα αυτό. Είτε να διαγραφεί άμεσα κατά τον χρόνο εξαγοράς, λειτουργώντας αφαιρετικά των εσόδων και των εξόδων, είτε να αναγνωριστεί ως άυλο περιουσιακό στοιχείο της επιχείρησης, που προέκυψε κατά την εξαγορά, αποσβένοντάς το κατά την ωφέλιμη ζωή του. Στην περίπτωση που η ωφέλιμη ζωή, μπορεί να υπολογιστεί για άνω των 5 ετών, θα πρέπει να διευκρινίζεται στις σημειώσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

5.4.2 NORBHGIA:

Η δημοσίευση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Νορβηγία καθορίζεται από το Accounting Act of 1988, το οποίο είναι και το νομικό πλαίσιο για την εφαρμογή των Λογιστικών προτύπων. Η βασική αρχή που ακολουθείται είναι ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις εμφανίζονται σε συμφωνία με τις καλές λογιστικές πρακτικές (“god rekneskapskikk”) το οποίο είναι ένα δυναμικό πλαίσιο. Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Περιοχής (European Economic Area-EEA), η Νορβηγία έχει υιοθετήσει εν μέρει την 4^η και 7^η Ευρωπαϊκή Οδηγία. Από το 1990 ο φορέας έκδοσης των Νορβηγικών λογιστικών προτύπων (Norsk Rekneskapsstifting-NRS) προετοίμασε και δημοσίευσε τα νορβηγικά λογιστικά πρότυπα. Τα νορβηγικά λογιστικά πρότυπα, είναι ομαδικό αποτέλεσμα δουλειάς, στην οποία συμμετείχαν όλοι οι αρμόδιοι εμπλεκόμενοι φορείς. Έτσι, το NRS υιοθέτησε 6 από τα λογιστικά πρότυπα που πρότεινε το επαγγελματικό σώμα των ελεγκτών (Den norske Revisorsforening –DnR, NSRF και NRRF), δημοσίευσε 4 λογιστικά πρότυπα, αρχικά προσχέδια, αρκετές σημειώσεις και διευκρινήσεις.

5.4.2.1. Τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία σύμφωνα με τα Νορβηγικά Λογιστικά Πρότυπα

Η κατηγοριοποίηση που προτείνεται από τα νορβηγικά λογιστικά πρότυπα και συγκεκριμένα από την παράγραφο 6-2, είναι η εξής:

- Έξοδα έρευνας κι ανάπτυξης (Research and Development Costs)
- Πατέντες, άδειες, σήματα και παρόμοια δικαιώματα και περιουσιακά στοιχεία
- Αναβαλλόμενη φορολογία (deferred tax)
- Φήμη και πελατεία (goodwill)

Πιθανές διαγραφές ποσών αλλά και αποσβεσμένα ποσά, θα πρέπει να παρουσιάζονται στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων χρήσης.

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Τα αναγνωρισμένα άυλα περιουσιακά στοιχεία κι η εξαγοραζόμενη φήμη και πελατεία, αναγνωρίζονται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων. Η λογιστική αντιμετώπισή τους συνεπώς είναι η κεφαλαιοποίηση στο κόστος και απόσβεση στην διάρκεια της ωφέλιμης ζωής.

Εάν η αξία αναμένεται να είναι μικρότερη από την λογιστική, τότε το περιουσιακό στοιχείο εμφανίζεται στην εύλογη αξία. Στην αντίθετη περίπτωση, δεν εμφανίζεται. Η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή καθώς και η μέθοδος απόσβεσης που ακολουθείται θα πρέπει να αναφέρονται στις σημειώσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Εξαίρεση, που αναφέρεται στις παραγράφους 5-6 των λογιστικών προτύπων και στο νορβηγικό λογιστικό πρότυπο 14, αποτελούν τα εσωτερικώς δημιουργούμενα έξοδα έρευνας κι ανάπτυξης (R&D Costs), τα οποία μπορούν να καταγραφούν άμεσα ως έξοδα χρήσης. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί, πως το σύνολο των εξόδων έρευνας κι ανάπτυξης που καταγράφηκαν ως έξοδα σε μια χρήση, θα πρέπει να αναφέρεται κάθε χρόνο στις σημειώσεις των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Η εξαγοραζόμενη φήμη και πελατεία, θα πρέπει να αποσβένεται στο σύνολο της ωφέλιμης ζωής. Για ωφέλιμη ζωή άνω των 5 ετών, θα πρέπει να γίνεται ειδική αναφορά στις σημειώσεις και να τεκμηριώνεται επαρκώς. Επίσης θα πρέπει να καταγράφεται κι οποιαδήποτε πληροφορία αναφορικά με την εξαγοραζόμενη φήμη και πελατεία.

Τα νορβηγικά λογιστικά πρότυπα, δεν επιτρέπουν την κεφαλαιοποίηση της εσωτερικώς δημιουργούμενης φήμης και πελατείας (goodwill). Αυτό συμβαίνει γιατί σε διαφορετική περίπτωση, αντιβαίνει της λογιστικής αρχής της αναγνώρισης ενός στοιχείου, βάσει συναλλαγής.

Στην περίπτωση που προκύπτει εισόδημα από υπολογιζόμενες αλλαγές, όπως για παράδειγμα όταν αλλάζει η υπολογιζόμενη ωφέλιμη ζωή ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν κεφαλαιοποιούνται και αποσβένονται για την υπόλοιπη διάρκεια ζωής.

5.4.3. ΣΟΥΗΔΙΑ

Στην Σουηδία, η λογιστική ρυθμίζεται από τα Accounting Acts of 1976, 1980, και 1995. Βασική αρχή είναι η προετοιμασία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις καλές λογιστικές πρακτικές, δίνοντας μια αληθινή και εύλογη εικόνα των επιχειρήσεων. Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Σουηδία, υιοθέτησε στα λογιστικά της πρότυπα της 4^η και 7^η οδηγία.

Τα σουηδικά λογιστικά πρότυπα, εκδόθηκαν από το Redovisningsradet (RR), ένας φορέας που απαρτίζεται από μέλη που προέρχονται από την κυβέρνηση, τον επιχειρηματικό κόσμο και τους πιστοποιημένους οικονομικούς ελεγκτές. Φαίνεται λοιπόν, να είναι ένα αποτέλεσμα συνολικής δουλειάς, όπου οι οπαδοί της θεωρίας (κυβερνητικοί) συνεργάστηκαν αρμονικά με την πράξη (σώμα ελεγκτών και επιχειρήσεις), προκειμένου να προκύψει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

5.4.3.1. Τα Σουηδικά Λογιστικά Πρότυπα για τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Τα σουηδικά λογιστικά πρότυπα, ορίζουν την κατηγοριοποίηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίζονται. Έτσι λοιπόν, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, διακρίνονται βάσει των σουηδικών λογιστικών προτύπων σε :

- Κεφαλαιοποιημένα κόστη έρευνας κι ανάπτυξης και παρόμοια έργα
- Πατέντες, άδειες χρήσης, σήματα και λοιπά δικαιώματα
- Εμπορικές συμφωνίες και παρόμοια δικαιώματα
- Φήμη και πελατεία (goodwill)
- Πληρωμές σε λογαριασμούς.

Και στα σουηδικά πρότυπα ισχύει η απόσβεση των κεφαλαιοποιημένων άυλων περιουσιακών στοιχείων, σε περίοδο μικρότερης των 5 ετών, εκτός κι αν τεκμηριώνεται επαρκώς η μεγαλύτερη διάρκεια ωφέλιμης ζωής.

Όπως και στα υπόλοιπα σκανδιναβικά λογιστικά πρότυπα, έτσι και στα σουηδικά, η αντιμετώπιση της αναμενόμενης αξίας είναι ίδια. Αν η αναμενόμενη αξία, είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας της επιχείρησης (book value) και αυτό το γεγονός δεν είναι πρόσκαιρο, θα πρέπει να διαγράφεται μέχρι να φτάσει την εσωτερική αξία. Κι εδώ δεν επιτρέπεται η ανατίμηση.

Τα κόστη έρευνας κι ανάπτυξης, σύμφωνα με την παράγραφο 4.2 των σουηδικών λογιστικών προτύπων, είτε αντιμετωπίζονται ως έξοδα χρήσης στην δεδομένη χρήση στην οποία πραγματοποιήθηκαν, είτε κεφαλαιοποιούνται ως περιουσιακά στοιχεία

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς στον ισολογισμό. Σύμφωνα με τα όσα ορίζει το σουηδικό λογιστικό πρότυπο BFN R1 ο γενικός κανόνας είναι ότι τα κόστη έρευνας κι ανάπτυξης, χρεώνονται απευθείας στα έξοδα χρήσης. Μπορούν να παγιοποιηθούν μόνο εφόσον πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια. Από το 1991, αναμένεται ένα νέο λογιστικό πρότυπο αναφορικά με τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, που θα αντικαταστήσει το BFN R1. Αναφορικά με την αντιμετώπιση της εξαγοραζόμενης φήμης και πελατείας, τα σουηδικά λογιστικά πρότυπα, ορίζουν την κεφαλαιοποίησή τους και απόσβεσή αυτών, με ωφέλιμη ζωή μικρότερη των 5 ετών, ενώ υπό προϋποθέσεις μπορεί να ξεπεράσει τα 20 έτη. Όπως και στα υπόλοιπα σκανδιναβικά πρότυπα, έτσι και στα σουηδικά, η εσωτερικώς αναπτυσσόμενη φήμη και πελατεία, δηλαδή αυτή που προκύπτει από την λειτουργία της επιχείρησης και όχι από εξαγορά, δεν αναγνωρίζεται ως πάγιο κεφάλαιο στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

5.4.4. Επισημάνσεις, Παρατηρήσεις και Συγκρίσεις επί των Σκανδιναβικών Λογιστικών Προτύπων

Παρατηρώντας τα 3 λογιστικά πρότυπα των σκανδιναβικών χωρών, μπορούμε να διαπιστώσουμε σημαντικές ομοιότητες. Καταρχήν, ως μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακολουθούν την 4^η και 7^η οδηγία. Αναφορικά με τα έξοδα έρευνας κι ανάπτυξης, η σημαντικότερη αντιμετώπιση είναι η εξοδοποίηση. Αυτό σημαίνει σημαντικά φοροτεχνικά οφέλη, στις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, ειδικότερα δε στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρήσης και στον φόρο που προκύπτει από αυτά. Με την αντιμετώπιση τους ως ετήσιο έξοδο, μειώνονται τα ετήσια αποτελέσματα, μειώνονται τα κέρδη και συνεπώς ο ετήσιος φόρος που προκύπτει επί των κερδών.

Συγκρίνοντας τα σκανδιναβικά με τα υπόλοιπα λογιστικά συστήματα, διαπιστώνεται μικρότερη αυστηρότητα στην αναγνώριση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, ειδικότερα δε σε σχέση με τα βρετανικά, τα αμερικανικά και τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Όμως, η ελαστικότερη αντιμετώπιση στην κεφαλαιοποίηση, αντισταθμίζεται με την μικρότερη περίοδο ωφέλιμης ζωής που αναγνωρίζουν για απόσβεση. Όπως παρατηρείται και στον πίνακα 1, η φήμη και πελατεία (goodwill), αναγνωρίζεται από τα σκανδιναβικά λογιστικά πρότυπα με ωφέλιμη ζωή, μικρότερη της 5ετίας με τεκμηρίωση, τα διεθνή και τα βρετανικά λογιστικά πρότυπα αναγνωρίζουν ωφέλιμη ζωή μικρότερη της 20ετίας, ενώ τα αμερικανικά λογιστικά πρότυπα αναγνωρίζουν ωφέλιμη ζωή μέχρι 40 έτη.

Στην προσπάθεια του να εξάγει συμπεράσματα στην σύγκριση των διαφορετικών λογιστικών συστημάτων και προτύπων, μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Bounfour (2003), διαπίστωσε οι Σκανδιναβικές χώρες, έχουν κατανοήσει καλύτερα τον ρόλο των άυλων περιουσιακών στοιχείων στην δημιουργία αξίας για την επιχείρηση, την σημασία ανάπτυξης και διαχείρισης αυτών από μια επιχείρηση προκειμένου να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Πιο συγκεκριμένα, από έρευνα που έγινε σε Ολλανδικές, Σουηδικές και Αγγλικές μεγάλες εταιρίες πολλές φορές πολυεθνικές (Gucci Group-Heineken-Philips-Unilever κ.α. στην Ολλανδία, ABB-Electrolux-Ericsson-H&M-Volvo κ.α στην Σουηδία, BP-Cadbury Schweppes-GlaxosmithKline-Hilton Group-HSBC-Johnson-Marks&Spencer- Royal Bank of Scotland κ.α. στην Αγγλία), για τα έτη 1998, 2000 και 2002, ο Bounfour³⁷ κατέληξε στο συμπέρασμα που όλο και περισσότεροι οικονομολόγοι, επιστήμονες και άνθρωποι της αγοράς επισημαίνουν τα τελευταία χρόνια. Ότι δηλαδή, το κλειδί για την επιτυχία των επιχειρήσεων, ο σημαντικότερος παράγοντας που συμβάλλει στην δημιουργία αξίας είτε ως κλειδιά οδηγοί, είτε στην εμπορική αξία της επιχείρησης, είναι το διανοητικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων, με όποιον τρόπο κι αν προέκυψε αυτό (εσωτερικώς αναπτυσσόμενο, εξαγοραζόμενο) και με όποια μορφή κι αν εμφανίζεται (φήμη και πελατεία, πατέντες, διαχείριση γνώσης, μερίδιο αγοράς, λίστες πελατών κλπ). Αυτό δείχνουν να το κατανοούν όλες οι επιχειρήσεις, σε ολόένα και περισσότερες χώρες, όχι μόνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο.

Στην μελέτη του ο Bounfour παρατήρησε ότι υπάρχει μια ολοένα αυξανόμενη τάση στις επιχειρήσεις, από το 1998 κι έπειτα για απεικόνιση του άυλου κεφαλαίου τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους. Η τάση αυτή, δείχνει ότι έχουν κατανοήσει την σημασία του άυλου κεφαλαίου, το οποίο θα πρέπει να απεικονίζεται διότι είναι κάτι που ενδιαφέρει τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Σε μια προσπάθεια κατηγοριοποίησης³⁸ των 3 επιλεγόμενων προς μελέτη χωρών (Σουηδία, Ολλανδία, Μεγάλη Βρετανία), ανάλογα με την παρουσίαση του άυλου κεφαλαίου στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, η Σουηδία έρχεται πρώτη. Αυτό αποδεικνύει ότι αξιοποιεί αποδοτικότερα το άυλο κεφάλαιο των επιχειρήσεων. Ακολουθεί η Ολλανδία και μετά η Αγγλία. Εξάλλου, σε μια προσπάθεια

³⁷ Βλ. Bounfour A, (2003) “The IC-dVAL approach”, Journal of Intellectual Capital, Vol 4, No 3, pp 396-412

³⁸ Βλ. Vandemaele S.N, Vergauwen P.G.M.C., Smits A.J “Intellectual Capital disclosure in the Netherlands, Sweden, and the UK. A longitudinal and comparative study”, Journal of Intellectual Capital, Vol 6, No3, pp 417-426, 2005

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς κατηγοριοποίησης όλων των Ευρωπαϊκών χωρών, οι Σκανδιναβικές Χώρες είναι στην πρώτη τετράδα χωρών που έχουν πλήρως κατανοήσει την σημασία για απεικόνιση του άυλου κεφαλαίου τους, μαζί με την Ολλανδία ενώ η Αγγλία βρίσκεται στην 5^η θέση. Η Σουηδία βρίσκεται σταθερά πρώτη, με μικρή υπαναχώρηση την περίοδο 2000-2002. Η μείωση αυτή, ενδεχομένως οφείλεται στα αυξημένα κόστη που απαιτούνται για την λογιστική απεικόνιση περισσότερων πληροφοριών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Μια μικρότερη επίσης τάση για αύξηση που παρατηρείται στα έτη 2000-2002, ίσως σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις γνωρίζουν πλέον τις πληροφορίες που οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (τράπεζες, επενδυτές, προμηθευτές κλπ), περιορίζοντας το κόστος για την λογιστική απεικόνιση των πληροφοριών αυτών σε χαμηλότερα επίπεδα.

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Πιν.1 Σύγκριση των διαφορετικών Λογιστικών Προτύπων

	ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ						
	<i>Αμερικανικά</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i> <i>US GAAP</i>	<i>Βρετανικά</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i> <i>UK GAAP</i>	<i>Δανέζικα</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i>	<i>Σουηδικά</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i>	<i>Νορβηγικά</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i>	<i>Διεθνή</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i> <i>IASB</i>	<i>Ελληνικά</i> <i>Λογιστικά</i> <i>Πρότυπα</i> <i>Ε.Γ.Α.Σ</i>
Κατηγοριοποίηση	-Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης -Άδειες -Υπεραξία (Goodwill)		-Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης -Πατέντες, Άδειες κλπ -Υπεραξία (Goodwill) -Πληρωμές σε λογαριασμούς	-Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης και Παρόμοια έργα -Πατέντες, Άδειες κλπ -Εμπορικές Συμφωνίες -Πληρωμές σε λογαριασμούς -Υπεραξία (Goodwill)	-Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης -Πατέντες, Άδειες, Σήματα κλπ -Αναβαλλόμενοι Φόροι -Υπεραξία (Goodwill)	-Έξοδα Διαφήμισης -Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης -Έξοδα Εκπαίδευσης Προσωπικού -Έξοδα Πρώτης Εγκατάστασης -Υπεραξία	-Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης -Υπεραξία (Goowill) -Έξοδα Ίδρυσης και Πρώτης Εγκατάστασης -Εφευρέσεις, Βιομηχ.Σχέδια, Σήματα, Πνευματική Ιδιοκτησία κλπ
Λογιστική Αντιμετώπιση	-Κεφαλαιοποίηση και Απόσβεση στην Ωφέλιμη Ζωή -Τα εσωτερικώς αναπτυσσόμενα ως έξοδα	Κεφαλαιοποίηση και Απόσβεση στην Ωφέλιμη Ζωή	Κεφαλαιοποίηση μόνο υπό προϋποθέσεις (N7-4 ^η Ευρωπαϊκή Οδηγία)	Κεφαλαιοποίηση και Απόσβεση στην Ωφέλιμη Ζωή	Κεφαλαιοποίηση και Απόσβεση στην Ωφέλιμη Ζωή	Κεφαλαιοποίηση υπό 3 κριτήρια	Κεφαλαιοποίηση και Απόσβεση στην Ωφέλιμη Ζωή είτε εφάπαξ
Εμφάνιση	Επανελέγχος για τυχόν Εξασθένιση αξίας και Απομείωση Παγίων		Επανεκτίμηση ετήσια και διαγραφή (απομείωση) αν είναι δυνατόν	Αν Αναμενόμενη Αξία < Λογιστική αξία τότε μείωση μέχρι την εσωτερική αξία	Αν Αναμενόμενη Αξία < Λογιστική Αξία τότε στην εύλογη αλλιώς όχι.		Επανελέγχος όταν υπάρχουν ενδείξεις για απομείωση της αξίας
Ωφέλιμη Ζωή-Αποσβέσεις	< 40 έτη	<20 έτη, τεκμηρίωση για μεγαλύτερη περίοδο	<5 έτη , τεκμηρίωση για μεγαλύτερη περίοδο	Πρέπει να αναφέρεται αν είναι <5 έτη	Πρέπει να αναφέρεται αν είναι <5 έτη	<20 έτη	< 5 έτη
Υπεραξία (Goodwill)	Μόνο η Εξαγοραζόμενη	Κεφαλαιοποίηση και Απόσβεση	Μόνο η Εξαγοραζόμενη-Εξοδοποίηση ή Κεφαλαιοποίηση <5 ετών (αλλιώς τεκμηρίωση)	Κεφαλαιοποίηση < 5 ετών, τεκμηριωμένη	Κεφαλαιοποίηση μόνο για εξαγοραζόμενη	Κεφαλαιοποίηση και αυστηρή εξέταση με βάση το ΔΠΧΠ 3	Κεφαλαιοποίηση μόνο για εξαγοραζόμενη
Έξοδα Έρευνας και Ανάπτυξης (R&D Costs)	Εξοδοποίηση Κεφαλαιοποίηση μόνο έξοδα 1 έργου που έχουν χρήση και σε άλλο	Εξοδοποίηση στην χρονιά που συνέβησαν. Υπό συγκεκριμένα κριτήρια η Κεφαλαιοποίηση	Υπό προϋποθέσεις κεφαλαιοποίηση > 5 ετών, έλεγχος για απομείωση, επιτρέπεται και η εσωτερικώς αναπτυσσόμενη	Κυρίως εξοδοποίηση	Εξοδοποίηση	Έρευνας στα Αποτελέσματα Χρήσης. Ανάπτυξης Κεφαλαιοποίηση υπό προϋποθέσεις	Κεφαλαιοποίηση εφόσον αφορούν την δημιουργία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου.

5.5 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Κατά το Ε.ΓΛΣ η υπεραξία της οικονομικής μονάδας στηρίζεται στην εκτίμηση για την ικανότητά της να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη λόγω κυρίως της καλής φήμης, της εκτεταμένης πελατείας, της μεγάλης πίστωσης στην αγορά, της καλής οργάνωσης, της ιδιαίτερης της εξειδίκευσης στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, της καλής προοπτικής ανάπτυξης του κλάδου στον οποίο ανήκει, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσεως όπου είναι εγκαταστημένη, της υψηλής στάθμης των στελεχών που απασχολεί (επιστημονική κατάρτιση, εμπειρία) και του κύρους, δυναμισμού και αποτελεσματικότητας του διοικητικού και διευθυντικού της μηχανισμού³⁹

Γίνεται γενικά δεκτό, ότι η δημιουργούμενη από την κερδοφόρα πορεία της επιχείρησης υπεραξία δεν απεικονίζεται στα λογιστικά βιβλία και τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης για δύο βασικούς λόγους: (α) δεν πραγματοποιούνται άμεσες και αναγνωρίσιμες δαπάνες για τη δημιουργία της, όπως στην περίπτωση των άλλων στοιχείων, των στοιχείων που αγοράζονται ή κατασκευάζονται από την επιχείρηση και (β) στην έκταση που πραγματοποιούνται δαπάνες (κόστος προώθησης) που είναι δυνατόν έμμεσα να συμβάλλουν στη δημιουργία του, οι δαπάνες αυτές θεωρούνται έξοδα της χρήσεως στην οποία πραγματοποιούνται, γιατί κάθε προσπάθεια διαχωρισμού τους σε τρέχοντα έξοδα και σε κόστος κτήσεως υπεραξίας θα οδηγούσε σε αυθαιρεσία.

Η Υπεραξία μιας επιχείρησης δεν είναι δυνατό να αποτελέσει μόνη της αντικείμενο αγοραπωλησίας. Η υπεραξία μεταβιβάζεται μόνο μαζί με την επιχείρηση ή με τη μεταβίβαση ενός παραγωγικού κλάδου ή μιας ομάδας περιουσιακών στοιχείων αυτής. Δηλαδή, υπεραξία άλλης επιχείρησης αποκτάται με την αγορά της επιχείρησης ή με τη συγχώνευση αυτής με άλλες επιχειρήσεις ή την απόκτηση, έναντι μετρητών ή μετοχών ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, ενός παραγωγικού κλάδου ή μιας ομάδας περιουσιακών στοιχείων άλλης επιχείρησης.

Στις παραπάνω περιπτώσεις ως υπεραξία θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ του αντιτίμου που καταβάλλεται για την απόκτηση της επιχείρησης ή του παραγωγικού κλάδου αυτής ή της ομάδας των περιουσιακών στοιχείων και της συνολικής ακριβοδίκαιης πραγματικής αξίας, της εύλογης αξίας (fair market value) των

³⁹ Βλ. The Canadian Institute of Chartered Business Valuators, (2002). «Discussion Paper: Goodwill Impairment» Toronto, Ontario, Canada www.businessvaluators.com

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς αποκτώμενων περιουσιακών στοιχείων (ενσώματων και ασώματων), μειωμένης κατά τις υποχρεώσεις του παραγωγικού κλάδου ή της ομάδας των περιουσιακών στοιχείων. Γίνεται δεκτό ότι στις παραπάνω περιπτώσεις το κόστος κτήσεως της υπεραξίας, εγγράφεται ως περιουσιακό στοιχείο στα βιβλία και στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, Π.χ.:

Τιμή αγοράς της επιχείρησης	10.000 ευρώ
Περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από την εταιρία Ψ (αξία αγοράς)	
- Ενσώματα	8.0000
- Ασώματα:	
Προνόμια ευρεσιτεχνίας	1.000
Δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας	2.000
Σύνολο	11.000 ευρώ
Μείον: Εκχωρούμενες υποχρεώσεις της εταιρίας Ψ	2.0000
Καθαρή αξία αγοράς των αποκτηθέντων	9.000
Κόστος κτήσεως υπεραξίας	1.000 ευρώ

5.5.1 Λογιστική παρακολούθηση του Goodwill

Στο λογαριασμό 16.00 «υπεραξία επιχείρησης» παρακολουθείται η υπεραξία που δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης οικον. μονάδας η οποία είναι ίση με τη διαφορά μεταξύ του ολικού τιμήματος αγοράς και της πραγματικής αξίας των επιμέρους περιουσιακών της στοιχείων. Στην περίπτωση συγχωνεύσεως η πραγματική αξία της οικον. μονάδας προσδιορίζεται κατά τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 9 του ν. 2190/1920⁴⁰

5.5.2 Ορισμοί και Έννοιες

5.5.2.1 Λογιστική καθαρή θέση

Λογιστική καθαρή θέση είναι η διαφορά μεταξύ της συνολικής λογιστικής αξίας των δεκτικών χρηματικής αποτιμήσεως περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού και των προς τρίτους υποχρεώσεων, που προκύπτει από νόμιμα καταρτισμένο ισολογισμό⁴¹ δηλαδή, από ισολογισμό που έχει καταρτισθεί με βάση τους κανόνες και λογιστικές αρχές που προβλέπονται στα άρθρα 42α, 42β, 42γ, 42δ, 42ε και 43 του κωδ. Ν. 2190/1920, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Ν.3604/2007

⁴⁰ Βλ. Σακέλλη Εμ., (1997). «Το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», Πάντειο Πανεπιστήμιο, Α τόμος, 1997, σελ 295-301

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Η λογιστική καθαρή θέση ισούται με το καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, προσαυξημένο με τα σχηματισμένα πραγματικά αποθεματικά, τη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, τις διαφορές αναπροσαρμογής και το υπόλοιπο κερδών εις νέο (ή μειωμένο με τις ζημίες εις νέο).

Υπογραμμίζεται ότι πάντοτε λαμβάνεται υπόψη το καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, γιατί το οφειλόμενο κεφάλαιο προέρχεται από συμβατική υποχρέωση των μετόχων και η εμφάνισή του στο ενεργητικό απεικονίζει συμβατική απαίτηση και όχι απαίτηση που προήλθε από μετασχηματισμό στοιχείων του ενεργητικού (από πώληση εμπορευμάτων με πίστωση, χορήγηση δανείου με καταβολή μετρητών κ.λπ.), όπως προέρχονται όλες οι άλλες απαιτήσεις. Για τους ίδιους λόγους, στα δεκτικά χρηματικής αποτιμήσεως περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού δεν περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις κατά μετόχων από οφειλόμενες δόσεις μετοχικού κεφαλαίου⁴¹.

5.5.2.2 Πραγματική καθαρή θέση

Πραγματική καθαρή θέση είναι η διαφορά μεταξύ της συνολικής τρέχουσας αξίας αποκτήσεως των δεκτικών χρηματικής αποτιμήσεως περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού και των προς τρίτους υποχρεώσεων, που προκύπτει από ισολογισμό του οποίου τα πάγια στοιχεία, τα αποθέματα και τα χρεόγραφα έχουν αποτιμηθεί στην πραγματική τους αξία' δηλαδή στην τρέχουσα αξία αποκτήσεώς τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.

Διευκρινίζεται ότι, με ενδεχόμενη εξαίρεση κάποιων ειδικών περιπτώσεων, ούτε η λογιστική καθαρή θέση, ούτε η πραγματική καθαρή θέση ταυτίζεται με την τρέχουσα (αγοραία) αξία του συνόλου της επιχειρήσεως. Τούτο οφείλεται στο ότι, τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία, από τη στιγμή που θα ενταχθούν στο παραγωγικό συναλλακτικό κύκλωμα επιχειρήσεως, παύουν να έχουν αυτοτελή αξία και αποκτούν συνολική ενιαία αξία, η οποία είναι διαφορετική (μεγαλύτερη ή μικρότερη) του αθροίσματος της επιμέρους αξίας τους (είναι ανάλογη της αποδοτικότητας της επιχειρήσεως).

⁴¹ Βλ. Γρηγοράκου Γ. Θεοδώρου, (2004). «Ανάλυση και Ερμηνεία του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου», 2004, σελ 338-348

5.5.2.3 Τρέχουσα (αγοραία) αξία

Τρέχουσα (αγοραία) αξία του συνόλου της επιχείρησης είναι το ποσό που προσδιορίζεται με βάση κυρίως την αποδοτικότητα της επιχείρησης και την εφαρμογή παραδεκτών μεθόδων, με σκοπό να χρησιμεύσει για τη μεταβίβαση του συνόλου της επιχείρησης ή ενός μεγάλου πακέτου μετοχών της. Όπως προαναφέρθηκε, η προσδιοριζόμενη με τον τρόπο αυτό αξία της επιχείρησης δεν ταυτίζεται με τη λογιστική της καθαρή θέση, αλλά ούτε και με την πραγματική της καθαρή θέση.

5.5.3 Εξειδικευμένες περιπτώσεις του Goodwill

Στις περιπτώσεις που μια επιχείρηση ή ένας παραγωγικός κλάδος ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων αγοράζεται αντί συνολικού τιμήματος μικρότερου από τη λογιστική αξία (book value) της επιχείρησης, του κλάδου ή της ομάδας των στοιχείων κατά περίπτωση, πολλοί ομιλούν για αρνητικό (negative) goodwill. Όπως είναι προφανές η διαφορά αυτή δε συνιστά αρνητική υπεραξία, αφού για τον προσδιορισμό της υπεραξίας απαιτείται επανεκτίμηση των ενσώματων και άυλων στοιχείων της επιχείρησης στην πραγματική τους αξία στη βάση μιας αμοτεροβαρούς συμβάσεως αγοραπωλησίας της επιχείρησης και υπεραξία υπάρχει όταν το συνολικό τίμημα αγοράς υπερβαίνει την τελευταία αυτήν αξία και όχι τη λογιστική αξία της επιχείρησης.

Αλλά και στις περιπτώσεις που το συνολικό τίμημα αγοράς είναι μικρότερο από την τρέχουσα τιμή πώλησεως των επιμέρους στοιχείων δεν υπάρχει αρνητική υπεραξία, γιατί η τρέχουσα τιμή πώλησεως καθενός στοιχείου μεμονωμένα μπορεί να μην είναι η ίδια με εκείνη που θα επιτυγχανόταν αν όλα τα στοιχεία πωλούνταν ως σύνολο, με μια μόνο αγοραπωλησία.

5.5.4 Διακρίσεις της Υπεραξίας

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη φορολογική νομοθεσία και τον κωδ. Ν.2190/1920, πρέπει να διακρίνουμε δύο είδη υπεραξίας, που προκύπτουν κατά τη μετατροπή ή συγχώνευση (και μεταβίβαση) επιχειρήσεως:

1. Υπεραξία από μεταβολή των τιμών και
2. Υπεραξία αποδοτικότητας (Goodwill)

Υπεραξία από μεταβολή των τιμών, ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της πραγματικής καθαρής θέσεως της επιχείρησης και της λογιστικής καθαρής θέσεώς της . Η υπεραξία αυτή προσδιορίζεται από την επιτροπή του άρθρου 9 κωδ. Ν. 2190/1920 και στις περιπτώσεις συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων, που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972, δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος κατά το χρόνο της συγχωνεύσεως ή μετατροπής, αλλά κατά το χρόνο της διαλύσεώς της.

Τα περιουσιακά στοιχεία της μετατρεπόμενης ή συγχωνευόμενης εταιρείας καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία της απορροφούσας ή της από μετατροπή ή συγχώνευση προερχόμενης νέας εταιρείας, με την αξία που προσδιορίζεται, σύμφωνα με τα προηγούμενα, από την επιτροπή του άρθρου 9 Ν. 2190/1920 και η υπεραξία που προκύπτει, κατ' απαίτηση της διατάξεως του άρθρου 2 § 2 Ν.Δ. 1297/1972 «<περί κινήτρων για την συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων>, εμφανίζεται «απαραιτήτως σε ειδικούς λογαριασμούς της συγχωνεύουσας ή της νέας εταιρείας» (φορολογούμενη κατά το χρόνο διαλύσεώς της κ.λπ.). Οι «ειδικοί λογαριασμοί» που απαιτεί η διάταξη αυτή, δεν είναι δυνατόν, κατ' αρχήν, να είναι λογαριασμοί ουσίας, παρά μόνο ειδικό ζεύγος λογαριασμών τάξεως, που θα ενταχθεί στους λογαριασμούς του Ε.Γ.Λ.Σ. 04 «διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών χρεωστικοί» και 08 «διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών πιστωτικοί», όπως προβλέπεται από την § 3.2.105 του Ε.Γ.Λ.Σ. Εάν, όμως, η απορροφούσα εταιρεία κατέχει όλες τις μετοχές της απορροφούμενης και γενικά εάν συμμετέχει στην απορροφώμενη επιχείρηση κατά 100%, τότε η υπεραξία θα καταχωρηθεί σε λογαριασμούς ουσίας της απορροφούσας εταιρείας και συγκεκριμένα σε ειδικό δευτεροβάθμιο, που θα ανοιχθεί με τη χρησιμοποίηση ενός από τους κενούς δευτεροβάθμιους του Ε.Γ.Λ.Σ. 41.93-41.98, και με τίτλο «αφορολόγητη υπεραξία από συγχώνευση Ν.Δ. 1297/1972». Σε περίπτωση που η απορροφούσα κατέχει μέρος των μετοχών της απορροφούμενης (συμμετέχει μερικώς σ' αυτή), στον ειδικό αυτό λογαριασμό ουσίας θα καταχωρηθεί το αναλογούν

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

στη συμμετοχή τμήμα της υπεραξίας, το δε υπόλοιπο θα καταχωρηθεί στους λογαριασμούς τάξεως.

Υπεραξία αποδοτικότητας (Goodwill) είναι η διαφορά μεταξύ της τρέχουσας (αγοραίας) αξίας της επιχείρησης (προηγ. αριθ. 8) και της πραγματικής καθαρής θέσεως που προσδιορίζει η επιτροπή του άρθρου 9 κωδ. Ν. 2190/1920 (προηγ. αριθ. 9). Η υπεραξία αυτή από την ελληνική επιστήμη ονομάζεται «υπερπρόσοδος» ή «αξία υπερ προσόδου» ή «υπεραξία της επιχείρησης», χρησιμοποιούμενου συγχρόνως και του διεθνούς επιστημονικού όρου «Goodwill» καθώς και του Γαλλικού «Fonds de Commerce».

Στην ελληνική πρακτική έχουν επικρατήσει οι όροι:

Α) «Αέρας», προφανώς γιατί δεν πρόκειται περί συγκεκριμένου υλικού περιουσιακού στοιχείου ή δικαιώματος, αλλά περί άυλου στοιχείου που συνιστά μία πραγματική κατάσταση και αντιπροσωπεύει κατ' ουσία, για τον αγοραστή, απλή ελπίδα και

Β) «Φήμη και Πελατεία», προφανώς γιατί η αποδοτικότητα πηγάζει βασικώς από την ύπαρξη πολυπληθούς πελατείας και καλής φήμης της επιχείρησης στην αγορά.

Στο Γεν. Λογιστικό Σχέδιο και στο κωδ. Ν. 2190/1920 αποκαλείται «υπεραξία της επιχείρησης (Goodwill)».

Σύμφωνα με το Ε.ΓΛΣ. (παράγρ. 2.2110 περ. 3) και το άρθρο 43 § 4 περ. β' κωδ. Ν. 2190/1920, στο λογαριασμό 16.00 καταχωρείται η υπεραξία της επιχείρησης (Goodwill) που προκύπτει κατά την εξαγορά ή συγχώνευση μιας επιχείρησης στο σύνολο της και είναι ίση με τη διαφορά, μεταξύ του ολικού τιμήματος αγοράς και της προσδιοριζόμενης σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 2190/1920 πραγματικής αξίας των επιμέρους περιουσιακών της στοιχείων. Τέτοια υπεραξία υπάρχει μόνο όταν πρόκειται από επιχείρησης που λειτουργεί για ετών αποδοτικά, η δε μελλοντική της αποδοτικότητα προδιαγράφεται ανοδική. Τονίζεται ότι η ύπαρξη υπεραξίας εξαρτάται, κατά κύριο λόγο, από τις προοπτικές του μέλλοντος, δηλαδή από την προβλεπόμενη (εκτιμώμενη) μελλοντική αποδοτικότητα.

Η ύπαρξη υπεραξίας στηρίζεται στην εκτίμηση, ότι η επιχείρηση θα έχει την ικανότητα να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη (πάνω από τα κανονικά) λόγω κυρίως της καλής φήμης της, της πολυπληθούς πελατείας, της μεγάλης πίστεως στην αγορά, της καλής οργανώσεως, της ιδιαίτερής της εξειδίκευσεως στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, της καλής προοπτικής ανάπτυξης του κλάδου στον οποίο ανήκει, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσεως όπου είναι εγκαταστημένη, της υψηλής

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς στάθμης των στελεχών που απασχολούνται και του κύρους, δυναμισμού και αποτελεσματικότητας του διοικητικού και διευθυντικού της μηχανισμού.

Η καταχωρούμενη στο λογαριασμό 16.00 υπεραξία (σύμφωνα με το άρθρο 43 § 4 περ. β Άκωδ. Ν. 2190/1920) αποσβένεται, είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα, σε περισσότερες από μία χρήσεις, οι οποίες πρέπει να είναι συνεχείς και να μην υπερβαίνουν τα πέντε έτη.

5.5.5 Η Φορολογία Της Υπεραξίας Στην Ελληνική Νομοθεσία

Η αξία της υπεραξίας που προκύπτει σε μια επιχείρηση, υπολογίζεται βάσει της Ελληνικής Νομοθεσίας⁴², από το μέσο όρο κερδών από την λειτουργία της επιχείρησης, κατά την τελευταία 5ετία.

Η ωφέλεια ή το κέρδος που προκύπτει αν και δεν συγκεντρώνει τα εννοιολογικά γνωρίσματα της κτήσης περιουσίας, του εισοδήματος, παρόλα αυτά υπόκειται σε φορολογία ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις φορολογούμενο αυτοτελώς, όπως ορίζει το άρθρο 13 του Ν2238/94.

Η διαφορά ανάμεσα στην μεταβιβαζόμενη αξία και την αρχική πραγματική αξία, αποτελεί την υπεραξία της επιχείρησης που μεταβιβάζεται (αέρα, Goodwill), οφείλεται στην καλή πορεία της επιχείρησης και την φήμη και πελατείας⁴³. Η υπεραξία αυτή, φορολογείται με συντελεστή 20%. Στην περίπτωση που η επιχείρηση ή τα μερίδια, μεταβιβάζεται σε συγγενή Α ή Β βαθμού, τότε φορολογείται με συντελεστή 1,2% ή 2,4% αντίστοιχα. Επίσης, αν η πώληση ή μεταβίβαση γίνεται από επαχθή αιτία, πχ συνταξιοδότηση, τότε δεν οφείλεται φόρος αφού δεν προκύπτει υπεραξία. Υπόχρεος για την καταβολή είναι ο πωλητής. Εάν απ τα έγγραφα μεταβίβασης (ιδιωτικά συμφωνητικά ή συμβόλαια), προκύπτει μεγαλύτερη αξία πώλησης της επιχείρησης, τότε ως αξία μεταβίβασης, λαμβάνεται η μεγαλύτερη αξία.

Η υπεραξία που αποκτάται σε συνένωση επιχειρήσεων αντιπροσωπεύει μια καταβολή του αποκτώντος εν όψει μελλοντικών οικονομικών ωφελειών από περιουσιακά στοιχεία που δεν δύναται να προσδιοριστούν μεμονωμένα και να αναγνωριστούν ιδιαίτερος. Οι μελλοντικές οικονομικές ωφέλειες μπορεί να προέλθουν από σύμπραξη μεταξύ των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν ή από περιουσιακά στοιχεία τα οποία, κατ' ιδίαν, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για

⁴² Βλ. Ν.2238/1994, άρθρο 13, και Αποφ.Υπ.Οικ.1030366 Πολ.1053/03

⁴³ Βλ. Αληφαντής Γ. "Η λογιστική της υπεραξίας επιχείρησης ή λογιστική του Goodwill", Τιμ.τόμος για τον Ομότιμο Καθηγητή Αριστ. Ιγνατιάδη, Παν.Μακεδ.2007

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

αναγνώριση στις οικονομικές καταστάσεις αλλά για τα οποία ο αποκτών είναι προετοιμασμένος να προχωρήσει σε μια πληρωμή κατά την συνένωση επιχειρήσεων. Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρο 13 του Κ.Φ.Ε. (Ν.2238/1994), η ελληνική νομοθεσία αντιμετωπίζει την υπεραξία που προέκυψε από την μεταβίβαση επιχείρησης ως εισόδημα το οποίο φορολογεί αυτοτελώς με συντελεστή 20%⁴⁴.

Έτσι λοιπόν, η Υπεραξία είναι ίση με την διαφορά που προκύπτει μεταξύ ολικού τμήματος αγοράς ή συγχώνευσης και της πραγματικής αξίας των επί μέρους περιουσιακών στοιχείων.

Για τον υπολογισμό της άυλης αξίας λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των κερδών, που εμφανίζει η επιχείρηση κατά την τελευταία 5ετία, μειωμένο κατά τους τόκους των Ιδίων Κεφαλαίων και την εμπορική αμοιβή⁴⁵. Το ποσό που προκύπτει, αναπροσαρμόζεται με βάση ετήσια ράντα που εκδίδει κάθε χρόνο το Υπουργείο Οικονομικών⁴⁶, προσαυξημένου με συντελεστή ανάλογο των ετών λειτουργίας της επιχείρησης. Το ποσό που προκύπτει προσαυξάνεται κατά το ποσό της Καθαρής Θέσης όπως προκύπτει από τα λογιστικά της βιβλία, αν η επιχείρηση τηρεί Γ' Κατηγορίας βιβλία, είτε εξωλογιστικά, αν η επιχείρηση τηρεί Β' Κατηγορίας βιβλία. Το άθροισμα της Καθαρής Θέσης και της άυλης αξίας αυξάνεται κατά το ποσό της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων που βρίσκεται στην ιδιοκτησία της εταιρίας και μειώνεται κατά το ποσό της τιμής κτήσης των ακινήτων αυτών. Το σύνολο που προκύπτει αποτελεί την ελάχιστη ή κατώτατη πραγματική αξία της επιχείρησης.

Η διαφορά μεταξύ της πραγματικής αξίας και του κόστους απόκτησης αποτελεί την υπεραξία της επιχείρησης η οποία φορολογείται σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων με συντελεστή 20%, ο δε φόρος που προκύπτει καταβάλλεται στην οικεία Δ.Ο.Υ με συνυποβαλλόμενο το έντυπο «Δήλωσης Προσδιορισμού της Φορολογητέας Αξίας από την μεταβίβαση μεριδίων ή ολόκληρης της εταιρίας»

⁴⁴ Βλ. παρ.1 άρθ.13 Ν2238/1994

⁴⁵ ΠΟΛ.1005 Αριθ. Πρωτ.: 1002494/42/Α0012, 10/01/2008 « Το ποσό της ετήσιας αμοιβής, ανέρχεται στο ποσό των έντεκα χιλιάδων οκτακοσίων ευρώ (11.800) για τις επιχειρήσεις εμπορίας ή παραγωγής αγαθών. Προκειμένου για επιχειρήσεις αποκλειστικά παροχής υπηρεσιών η αμοιβή αυτή προσαυξάνεται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%), για το έτος 2008

⁴⁶ Βλ. ΠΟΛ.1005 10/01/2008, για το έτος 2008 το επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου ετήσιας διάρκειας είναι ίσο με 4,18% με αντίστοιχο συντελεστή προσαρμογής από την οικεία ράντα 4,429 ή κατά στρογγυλοποίηση 4,4

5.5.6. Απόσβεση της Υπεραξίας

Κατά το Ε.ΓΛΣ η υπεραξία της οικον. μονάδας αποσβένεται, είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα σε περισσότερες από μια χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατό να υπερβαίνουν τα πέντε έτη. Αυτά επαναλαμβάνονται και από τη διάταξη του άρθρου 43 § 4β του ν. 2190/1920.

Εκτός Ελλάδος υποστηρίζονται οι ακόλουθες απόψεις:

Το κόστος κτήσεως της υπεραξίας πρέπει να διατηρείται στα βιβλία και να εμφανίζεται στις οικονομικές καταστάσεις ως άυλο πάγιο στοιχείο μέχρις ότου υπάρξουν βάσιμες ενδείξεις για μείωση της αξίας του.

Κατά την άποψη αυτή δεν δικαιολογείται απόσβεση του κόστους κτήσεως του goodwill καθόλου το διάστημα που η επιχείρηση πραγματοποιεί κέρδη σε επίπεδο υψηλότερο του «κανονικό». Μόνο όταν υπάρξουν βάσιμες ενδείξεις ότι άρχισε η βαθμιαία εξαφάνιση των πλεονεκτημάτων που δημιουργούσαν τα υπερκέρδη στην επιχείρηση, τότε επιβάλλεται η έναρξη της βαθμιαίας αποσβέσεως του κόστους κτήσεως της υπεραξίας.

5.5.7. Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία που αναγνωρίζονται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Ο όρος της διανοητικής ιδιοκτησίας είναι η μετάφραση του Intellectual Property και περιλαμβάνει όλες τις νομοθεσίες, βάσει των οποίων, παραχωρούνται αποκλειστικά δικαιώματα εκμετάλλευσης στους δικαιούχους άυλων αγαθών, προϊόντων ανθρώπινου νου⁴⁷.

Η ελληνική νομοθεσία αναγνωρίζει τις εξής μορφές διανοητικής ιδιοκτησίας:

1. Εφευρέσεις
2. Βιομηχανικά Σχέδια και Υποδείγματα
3. Σήματα
4. Τοπογραφίες ημιαγωγών
5. Πνευματική Ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα
6. Γεωγραφικές Ενδείξεις και Ονομασίες Προέλευσης.

Όλα τα ανωτέρω, εκτός της τελευταίας περίπτωσης, χαρακτηρίζονται ως μορφές βιομηχανικής ιδιοκτησίας (industrial Property) σύμφωνα με τον Παγκόσμιο

⁴⁷ Βλ. ΕΜΠ, Επιτροπή Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού, “Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας και Εκμετάλλευση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων”, Μάρτιος 2008

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς Οργανισμό Διανοητικής Ιδιοκτησίας (World Intellectual Property Organization – WIPO).

5.5.7.1 Εφευρέσεις – Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας

Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας είναι το πιο πολύπλοκο και το πιο σύνηθες από τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που απαντώνται στην ελληνική και διεθνή λογιστική αλλά και εμπορική πρακτική.

Στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον που δραστηριοποιούνται σήμερα οι επιχειρήσεις, ο στόχος είναι η απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος έναντι των υπολοίπων επιχειρήσεων. Η επένδυση σε έρευνα και ανάπτυξη συχνά δίνουν ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Οι επιχειρήσεις συχνά αναπτύσσουν έναν νέο τρόπο παραγωγής, μια νέα μεθοδολογία ή συχνότερα από ένα προϊόν. Όταν η επιχείρηση διαπιστώσει ότι ένα δημιούργημά της, που προήλθε μετά από έρευνα, συμβάλλει παράγοντας κάτι το οποίο συμμετέχει στην ανάπτυξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, φέρνοντας σε καλύτερη θέση την επιχείρηση από τους ανταγωνιστές τους, επιθυμεί να προστατέψει αυτό το νέο προϊόν ή διαδικασία παραγωγής, από τους ανταγωνιστές της. Έτσι λοιπόν, μπορεί να κατοχυρώσει τα δικαιώματα σε μια εφεύρεση, μέσω ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, είναι ένας τίτλος ιδιοκτησίας, που χορηγείται από μια εξουσιοδοτημένη αρχή, είτε εθνική είτε διεθνής, μετά από υποβαλλόμενη αίτηση του δικαιούχου.

Το δίπλωμα περιγράφει πλήρως και αναλυτικά την εφεύρεση, στην οποία αναφέρεται, δίνει το δικαίωμα εκμετάλλευσης της εφεύρεσης σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Η ισχύς ενός διπλώματος είναι 20 έτη. Οι κάτοχοι του διπλώματος μπορούν μέσα σε αυτήν την διάρκεια ισχύος του διπλώματος μπορούν είτε να απαγορεύσουν με νομικές συνέπειες, την χρήση του προϊόντος, την πώληση και γενικά την οικονομική του εκμετάλλευση, είτε σε περίπτωση που η εφεύρεση είναι μέθοδος, να απαγορεύουν την χρήση της μεθόδου αυτής και την εκμετάλλευση των προϊόντων που παράγονται με αυτήν την μέθοδο.

Υπάρχει η δυνατότητα της εκμετάλλευσης της εφεύρεσης, στον συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο που ισχύει το δικαίωμα, είτε για χρήση της από την ίδια την επιχείρηση- κάτοχο, είτε την δυνατότητα της μεταβίβασης του τίτλου και της αποκλειστικής ή μη αποκλειστικής παραχώρησης των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης.

Η Αυλή Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς

Στην Ελλάδα, υπεύθυνος για την χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ), ο οποίος ιδρύθηκε με τον ν.1733/87, νόμος που αναφέρει και τις προϋποθέσεις για την χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πιστοποιητικών υποδειγμάτων χρησιμότητας και τις προϋποθέσεις για την ισχύ τους. Το δίπλωμα που παρέχεται από τον ΟΒΙ, έχει ισχύ μόνο στην Ελλάδα, αφού χορηγείται από εθνικό φορέα, όπως ισχύει και με τις άλλες χώρες. Δεν υπάρχει μέχρι σήμερα ενιαίο ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

Προκειμένου να χορηγηθεί ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, απαιτείται η εφεύρεση να είναι νέα, να έχουν εφευρετικό βήμα και να έχουν βιομηχανική εφαρμογή. Δηλαδή, θα πρέπει να τυγχάνει εφαρμογής σε οποιοδήποτε βιομηχανικό κλάδο.

Με τον όρο εφεύρεση εννοείται η λύση ενός τεχνικού προβλήματος. Έτσι λοιπόν ως εφεύρεση, αναγνωρίζεται οτιδήποτε έχει τεχνικό χαρακτήρα όπως :

- ✓ Συσκευές και μηχανήματα
- ✓ Μεμονωμένες ομάδες (modules) συσκευών και μηχανημάτων
- ✓ Συστήματα και διατάξεις συσκευών και μηχανημάτων
- ✓ Παραγωγικές μεθόδους στην βιομηχανία
- ✓ Μέθοδοι διακίνησης και επεξεργασίας πληροφοριών σε πληροφοριακά και τηλεπικοινωνιακά συστήματα
- ✓ Χημικές ουσίες, ενώσεις και προϊόντα καθώς και οι μέθοδοι παραγωγής τους
- ✓ Χρήσεις των ανωτέρω
- ✓ Νέα χρήση υπάρχοντος προϊόντος

Ενώ ως εφευρέσεις δεν είναι :

- Επιστημονικές Θεωρίες
- Μαθηματικές Μέθοδοι
- Αισθητικές Δημιουργίες
- Ανακαλύψεις
- Προγράμματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών
- Μέθοδοι Οικονομικών Δραστηριοτήτων
- Παρουσίαση πληροφοριών
- Ποικιλίες ζώων και φυτών
- Διαγνωστικές Μέθοδοι
- Μέθοδοι χειρουργικής και θεραπευτικής αγωγής

Ενώ λοιπόν ανακάλυψη είναι κάτι που προϋπάρχει στην φύση, είναι ευδιάκριτο ότι ως εφεύρεση αναγνωρίζεται κάτι που βρίσκει ή φτιάχνει ο ανθρώπινος νους. Αξίζει να σημειωθεί, για τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, για τις μεθόδους οικονομικών δραστηριοτήτων, τις διαγνωστικές μεθόδους και τις μεθόδους χειρουργικής και θεραπευτικής αγωγής, όχι ότι δεν κατοχυρώνονται, απλά δεν αναγνωρίζονται ως διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Είναι πολύ σημαντικό να ακολουθηθούν με μεγάλη προσοχή τα βήματα που απαιτούνται προκειμένου να κατοχυρωθεί ένα δικαίωμα ευρεσιτεχνίας, προκειμένου να αποφευχθούν ελλείψεις στην κατάθεση των προτάσεων, στις αξιώσεις που αιτείται μια εφεύρεση, ή πλεονασμοί που πάλι θα οδηγούσαν στην απόρριψη της αξίωσης. Θα πρέπει λοιπόν, πριν την αίτηση για κατοχύρωση κάποιας εφεύρεσης, να διευκρινίζονται με σαφήνεια οι αξιώσεις της συγκεκριμένης εφεύρεσης.

Η αίτηση για την χορήγηση ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, συνοδεύεται από κείμενο το οποίο περιγράφει πλήρως την εφεύρεση και ορίζει τι ακριβώς αιτείται για προστασία η επιχείρηση. Το κείμενο αυτό περιλαμβάνει α) τις αξιώσεις β) την περιγραφή ενός τρόπου υλοποίησης της εφεύρεσης, γ) τα σχέδια και δ) μια περίληψη. Οι αξιώσεις ορίζουν σαφώς τα απαραίτητα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένα αντικείμενο για να προστατεύεται από το δίπλωμα. Αυτό χρησιμοποιείται και στην περίπτωση της εξέτασης της αντιγραφής ενός αντικειμένου, του συγκεκριμένου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αν το αντικείμενο αυτό δηλαδή, έχει όλα τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στις αξιώσεις. Η τελική διατύπωση των αξιώσεων είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ της αρχής που χορηγεί τα διπλώματα και του δικαιούχου.

5.5.7.2 Βιομηχανικά Σχέδια Και Υποδείγματα- Industrial Designs

Όπως ορίζεται από τον Ν.2417/1996 και το Προεδρικό Διάταγμα 259/1997, ως σχέδια και υποδείγματα είναι η εξωτερικά ορατή μορφή ενός προϊόντος ή μέρους αυτού, που απαρτίζεται από ένα σύνολο χαρακτηριστικών, ως γραμμές, περιγράμματα, σχήματα, χρώματα κλπ.

Ο δικαιούχος ενός σχεδίου, αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί ή να απαγορεύει την χρήση του σχεδίου σε οποιονδήποτε τρίτο. Στην Ελλάδα, η διάρκεια ισχύος ενός βιομηχανικού σχεδίου μπορεί να φτάσει και τα 25 έτη, από την ημερομηνία που θα κατατεθεί η αίτηση στην αρμόδια αρχή, την ίδια στιγμή που διεθνώς κυμαίνεται από τα 10 έως 25 έτη.

Στην Ελλάδα, υπεύθυνη αρμόδια αρχή είναι ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι), ο οποίος εκδίδει και το σχετικό «Πιστοποιητικό Καταχώρησης Βιομηχανικού Σχεδίου και Υποδείγματος». Η διαδικασία καταχώρησης του σχεδίου και χορήγηση του πιστοποιητικού, ξεκινά με την κατάθεση αίτησης στον οργανισμό. Η αίτηση αυτή, περιλαμβάνει εκτός των στοιχείων του καταθέτη και του δημιουργού του σχεδίου και αφετέρου τον προσδιορισμό του αντικειμένου στα οποία το σχέδιο ή το υπόδειγμα, προορίζεται να ενσωματωθεί. Συνοδεύεται με γραφική ή φωτογραφική παράσταση του σχεδίου. Η περιγραφή δεν αφορά τεχνικές λεπτομέρειες σχετικά με την λειτουργία του αντικειμένου στο οποίο ενσωματώνεται και αναφέρεται μόνο στα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το σχέδιο. Έπειτα από τυπική εξέταση της αίτησης, το πιστοποιητικό χορηγείται και ο κάτοχος είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει το δικαίωμα. Αν υπάρχει από κάποιον τρίτο ένσταση ότι δεν πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις του νόμου, μπορεί να καταφύγει στα δικαστήρια, το οποίο αφού εξετάσει τους ισχυρισμούς του, θα αποφανθεί για το αν το πιστοποιητικό που χορηγήθηκε θα συνεχίσει να έχει ισχύ ή θα ακυρωθεί. Για την ισχύ ενός πιστοποιητικού, προϋπόθεση είναι η πληρωμή τελών ανανέωσης. Εκτός από τα εθνικά σχέδια, για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να χορηγηθεί πιστοποιητικό με ευρωπαϊκή ισχύ, σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, χωρίς επιπλέον διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο. Για την διεθνή προστασία, υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης πιστοποιητικού από τον WIPO, που ισχύει σε κράτη μέλη της Συνθήκης της Χάγης, με 47 κράτη το 2007.

5.5.7.3. Σήματα- Trade Marks

Ως σήμα, θεωρείται κάθε σημείο, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες ενός προσώπου, φυσικού ή νομικού, από εκείνα άλλων προσώπων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα σημάτων είναι λέξεις, ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, ψευδώνυμα, απεικονίσεις, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, ήχοι, σχήματα προϊόντων ή συσκευασίες αυτών. Το σήμα είναι βοηθητικό για τους καταναλωτές για να ξεχωρίζουν και να επιλέγουν το αντίστοιχο προϊόν ή υπηρεσία που χαρακτηρίζονται από αυτά, εμποδίζοντας τον αθέμιτο ανταγωνισμό που προκαλεί σύγχυση των καταναλωτών με απομιμήσεις που συνήθως είναι χαμηλότερης ποιότητας.

Δεν πρέπει να συγχέεται το σήμα με την επωνυμία. Ενώ οι επωνυμίες χαρακτηρίζουν την επιχείρηση, τα σήματα χαρακτηρίζουν συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες. Η αρμόδια Αρχή στην Ελλάδα, για την καταχώρηση εθνικού σήματος, είναι η Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, ενώ τα μητρώα των επωνυμιών τηρούνται στα κατά τόπους επιμελητήρια.

Ο κάτοχος του σήματος, έχει το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης του για το χαρακτηρισμό των προϊόντων ή των υπηρεσιών, καθώς και το αποκλειστικό δικαίωμα χορήγησης αδειών εκμετάλλευσης του σε τρίτους. Η περίοδος ισχύς, μπορεί να διαρκέσει επ' άοριστο, με την συνεχή πληρωμή των τελών ανανέωσης.

5.5.7.4 Τοπογραφίες Προϊόντων Ημιαγωγών – Semiconductors

Τοπογραφία ενός προϊόντος ημιαγωγών, θεωρείται μια σειρά συναφών εικόνων, όποιος κι αν είναι ο τρόπος με τον οποίο είναι καθορισμένες ή κωδικοποιημένες, αναπαριστώντας την τρισδιάστατη διάταξη των στρωμάτων από τα οποία ένα προϊόν ημιαγωγών αποτελείται. Η κάθε εικόνα περιλαμβάνει την διάταξη ή τμήμα της διάταξης μιας επιφάνειας του προϊόντος ημιαγωγών σε οποιοδήποτε στάδιο παραγωγής του.

Η ελληνική νομοθεσία, προστατεύει τις τοπογραφίες προϊόντων ημιαγωγών, με το προεδρικό διάταγμα ΠΔ 45/1991, το οποίο τροποποιήθηκε με το ΠΔ 415/1995. Η προστασία των τοπογραφιών προϊόντων ημιαγωγών, υφίσταται με την αναγνώρισή τους και την καταχώρησή τους στον Ο.Β.Ι. Η ισχύς του πιστοποιητικού καταχώρησης, έχει 10 χρόνια, χορηγείται από τον Ο.Β.Ι, μετά από αίτηση του δικαιούχου. Προϋπόθεση για την προστασία της τοπογραφίας είναι να αποτελεί

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς
προϊόν διανοητικής προσπάθειας του δημιουργού της και η οποία δεν είναι
αποτέλεσμα αντιγραφής ή κοινοτοπία στην βιομηχανία ημιαγωγών.

Η Ευρωπαϊκή οδηγία σχετικά με την προστασία της τοπογραφίας προϊόντος
ημιαγωγών, είναι η κοινοτική οδηγία 87/54/ΕΟΚ , η οποία ενσωματώνεται στα
προεδρικά διατάγματα της Ελληνικής Νομοθεσίας.

5.5.7.5 Πνευματική Ιδιοκτησία – Copyright

Ο όρος πνευματική ιδιοκτησία καλύπτει τα πρωτότυπα λογοτεχνικά, καλλιτεχνικά και
επιστημονικά πνευματικά δημιουργήματα, με οποιοδήποτε μορφή, έργα ψηφιακής
τεχνολογίας, βάσεις δεδομένων και πολυμέσα. Όλα αυτά προστατεύονται με τον
δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας. Με τον όρο έργο, εννοείται κάθε πρωτότυπο
δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή. Ο
νόμος, απαριθμεί χαρακτηριστικά παραδείγματα έργων, χωρίς να είναι μόνο αυτά
αποκλειστικά και περιοριστικά. Επιπλέον έργα αναγνωρίζονται οι μεταφράσεις, οι
διασκευές, οι προσαρμογές έργων καθώς και οι συλλογές έργων ή απλών στοιχείων
(εγκυκλοπαίδειες, ανθολογίες, βάσεις δεδομένων κλπ), εφόσον έχουν πρωτότυπο
περιεχόμενο.

Η πνευματική ιδιοκτησία περιλαμβάνει 2 δικαιώματα. Την εκμετάλλευση του έργου,
το οποίο είναι η εκμετάλλευση ως περιουσία και το δικαίωμα της περιουσίας του
προσωπικού δεσμού του δημιουργού προς αυτό, το οποίο είναι το ηθικό
αμεταβίβαστο δικαίωμα. Η απόκτηση δικαιωμάτων από τον δημιουργό είναι
απόρροια της δημιουργίας του έργου, χωρίς να απαιτούνται νομικές κατοχυρώσεις
όπως στην περίπτωση άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων. Η πνευματική
ιδιοκτησία έχει διάρκεια, όσο και η διάρκεια ζωής του δημιουργού και μετά τον
θάνατό του για άλλα εβδομήντα χρόνια, προστατεύοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό το
ηθικό και περιουσιακό δικαίωμα της δημιουργίας πρωτότυπου διανοητικού έργου.

Η ελληνική νομοθεσία περί προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
και των υπόλοιπων συγγενικών δικαιωμάτων, είναι ο ν.2121/1993, ενώ το
αντικείμενο της προστασίας είναι η μορφή, η έκφραση –όχι η ιδέα ή η πληροφορία.
Δηλαδή, η ανάπτυξη του ίδιου λογισμικού, που επιτυγχάνει τον ίδιο σκοπό,
θεωρούνται δυο διαφορετικοί κώδικες και όχι αντιγραφή ο ένας του άλλου.

5.5.7.6. Ονομασίες Προέλευσης και Γεωγραφικές Ενδείξεις

Με τον όρο «ονομασία προέλευσης», εννοείται το όνομα μιας περιοχής, συγκεκριμένου τόπου, μιας χώρας, το οποίο είναι σημείο αναφοράς για την αναγνώριση της ποιότητας ή της περιγραφής ενός γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου που παράγεται σε εκείνη την περιοχή, την χώρα. Η ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος εξαρτάται κυρίως από τα χαρακτηριστικά που οφείλονται στο γεωγραφικό περιβάλλον με τους παράγοντες φυσικούς και ανθρώπινους, ενώ η παραγωγή, μεταποίηση, επεξεργασία γίνονται σε μια οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

Η γεωγραφική ένδειξη, είναι η ονομασία της περιοχής, τόπου ή χώρας απ το οποίο προέρχεται ένα προϊόν ή τρόφιμο, ενώ η ποιότητα, η φήμη και άλλα χαρακτηριστικά, αποδίδονται στην περιοχή αυτή αλλά και στην παραγωγή, μεταποίηση και επεξεργασία που γίνονται σε αυτήν την περιοχή.

Όταν μια ένδειξη καταχωρηθεί στο κοινοτικό μητρώο ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης «ΠΟΠ», ή προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη. Η αναγνώριση αυτή, που έχει ευρωπαϊκή ισχύ, γίνεται στην Ελλάδα από τον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων, έπειτα από ανάθεση με ΚΥΑ⁴⁸. Μέχρι σήμερα υπάρχουν στην κοινοτική νομοθεσία 61 ελληνικά προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης με πιο πρόσφατη την αναγνώριση του λευκού σκληρού ελληνικού τυριού, της Ελληνικής Φέτας ως Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης, αναγνώριση που κέρδισε στα διεθνή δικαστήρια, από την αντίστοιχη «ανταγωνιστική» της Δανίας. Πλέον, μόνο το ελληνικό τυρί, έχει την ονομασία φέτα. Επίσης υπάρχουν και 23 προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης, όπως ελαιόλαδα, ελιές, τυριά, μέλι, φρούτα, σιτηρά, λαχανικά, προϊόντα ζαχαροπλαστικής και αρτοποιίας, προϊόντα ζωικής προέλευσης κ.α.

5.5.7.7 Βάσεις Δεδομένων

Με τον όρο βάσεις δεδομένων, ερμηνεύεται η συλλογή δεδομένων για την πραγματοποίηση του σκοπού ενός έργου τα οποία έχουν διευθετηθεί και αποθηκευθεί και με προσιτά ηλεκτρονικά μέσα και άλλο υλικό που είναι αναγκαίο για την λειτουργία του (λεξικά, ευρετήρια, εγκυκλοπαίδειες κ.α). Η ελληνική νομοθεσία, ο ν.2121/1993, που έχει ενσωματώσει και την Ευρωπαϊκή Οδηγία 96/9/ΕΟΚ, αναγνωρίζει τα έργα ψηφιακής τεχνολογίας και τις βάσεις δεδομένων για την πρωτοτυπία τους ως προς την επιλογή και την διαρρύθμιση του περιεχόμενου τους,

⁴⁸ Κοινή Υπουργική Απόφαση 282303/12.01.2004

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς ενώ ο δικαιούχος έχει το *sui generis* , δικαίωμα απαγόρευσης της χωρίς την άδεια εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησης του περιεχομένου της, ανεξάρτητα εάν η συγκεκριμένη βάση δεδομένων είναι άξια προστασίας με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

5.5.7.8. Λογισμικό

Τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους ως έργα λόγου, προστατεύονται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, με τον όρο ότι είναι πρωτότυπα, βάσει τις αρχές που θέσπισε η Κοινοτική Οδηγία 91/250, στην οποία προσαρμόστηκε ο ελληνικός νόμος (αρθ.2 παρ.3 ν2121/1993). Ως λογισμικό, για πνευματική ιδιοκτησία, εννοούνται τα προγράμματα υπολογιστών τα οποία προστατεύονται από αντιγραφή, ενώ δεν καλύπτονται οι αλγόριθμοι και γενικότερα οι ιδέες και οι αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή και τα συστήματα διασύνδεσής του.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τελικά, το θέμα των άυλων περιουσιακών στοιχείων, είναι μια καθημερινή ενασχόληση για τις επιχειρήσεις. Η μέτρηση και διοίκηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων δεν είναι τόσο εύκολο και δεν γίνεται με τον ίδιο τρόπο με τα υλικά. Από εμπειρική έρευνα, διαπιστώνεται ότι παραδοσιακές βιομηχανία όπως αεροναυπηγικής, άμυνας, πετρελαίου έχουν μεγάλη και έντονη παρουσία των άυλων περιουσιακών στοιχείων⁴⁹. Θα μπορούσε να αποτελέσει στοιχείο μελλοντικής έρευνας η σύγκριση της σχέσης των άυλων τόσο σε παραδοσιακές βαριές βιομηχανίες αλλά και σε νέες βιομηχανίες όπως η βιομηχανία των πολυμέσων. Όπως παρατηρεί ο καθηγητής S.Zambon, η υπό διερεύνηση επιστημονική περιοχή γνωστή και ως «Άυλα περιουσιακά στοιχεία ή Πνευματικό Κεφάλαιο», δεν δίνει ακόμα ένα σαφές και αυστηρό όρο ενώ πιθανών να μην μπορέσει ποτέ να οριοθετηθεί σαφώς τι είναι τελικά τα άυλα περιουσιακά στοιχεία⁵⁰. Παρόλο που το πεδίο έρευνας αυτό, δείχνει να στερείται μια διεθνώς αποδεκτή γλώσσα επικοινωνίας, εν τούτοις οι έρευνες βρίσκονται σε ένα καλό επίπεδο προσδιορισμού του στόχου (άυλων

⁴⁹ Βλ. Gu F.and Lev B.(2001), “Intangible Assets- Measurement, Drivers, Usefulness”, Working Paper, Boston University./ New York University.

⁵⁰ Βλ. Zambon St., “Is there a Disciplinary field called Intangibles and Intellectual Capital?”, Introduction From Journal of Intellectual Capital, Vol 7, Iss4

στοιχείων) αλλά και άλλων στοιχείων που σχετίζονται με αυτά. Πλήθος άρθρων, απόψεων, έχουν γραφεί και ένα ευρύ ενδιαφέρον έχει εκφραστεί για την κατανόηση από όλα τα εμπλεκόμενα με τις επιχειρήσεις μέρη (διευθυντικά στελέχη, λογιστές, ακαδημαϊκοί, σύμβουλοι κλπ) των άυλων αυτών στοιχείων της επιχείρησης.

Το παράδοξο που έχει να αντιμετωπίσει η οικονομική πρακτική, παρά την αβέβαια επιστημονική οριοθέτηση του συγκεκριμένου θέματος, είναι ότι όσο περισσότερο το οικονομικό σύστημα και οι επιχειρήσεις στηρίζονται στα άυλα και στο πνευματικό κεφάλαιο, τόσο πιο ισχυροί καθίστανται, μιας και αυτοί οι πόροι είναι πλέον οι ακρογωνιαίοι λίθοι για την ανάπτυξη και την δημιουργία αξίας της επιχείρησης. Βέβαια όσο πιο έντονη επένδυση σε άυλους πόρους κάνουν οι επιχειρήσεις αλλά και το γενικότερο οικονομικό σύστημα, τόσο πιο τρωτό είναι.

Από την παραπάνω ανάλυση, προκύπτει ότι υπάρχουν λίγα παραδείγματα εμπειρικής μελέτης, καθώς και στην διεθνή βιβλιογραφία, παρατηρείται έλλειψη θεωρητικού πλαισίου το οποίο, θα μπορούσε να τεκμηριωθεί στην πράξη. Απουσιάζει δηλαδή, ένας συγκεκριμένο ορισμός των άυλων και του διανοητικού – πνευματικού κεφαλαίου ενώ και ο διαχωρισμός σε 3 κατηγορίες, δεν είναι ικανοποιητικός. Τα περισσότερα μοντέλα επίσης που διεθνώς έχουν αναπτυχθεί για την μέτρηση και αποτίμηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων και του διανοητικού κεφαλαίου, είναι περισσότερο ποιοτικά παρά ποσοτικά, γεγονός που δεν καθιστά τα μοντέλα αυτά ιδιαίτερα χρήσιμα για τις επιχειρήσεις. Οι στόχοι της διεθνούς βιβλιογραφίας, είναι συχνά πολύ στενοί και δεν μπορούν να βοηθήσουν την επιχείρηση στην διαχείριση των πόρων αυτών. Επικεντρώνονται συνήθως στην παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόκτηση των άυλων, χωρίς ωστόσο να περιγράφουν πως μπορούν τέτοιες πληροφορίες να είναι χρήσιμες για την επιχείρηση.

Είναι φανερή η έλλειψη πρακτικής προσέγγισης, στο θέμα των άυλων, η οποία θα μπορούσε να παρέχει πληροφορίες και βοήθεια στις επιχειρήσεις. Σε μελλοντική έρευνα, θα μπορούσαν να αποτελούν αντικείμενο έρευνας, διάφορα θέματα όπως : συγκεκριμενοποίηση των στόχων της έρευνας στα άυλα με παράλληλες προτάσεις για διαχείριση των άυλων αυτών στοιχείων, προτάσεις για εκμετάλλευση και αξιοποίηση στην πράξη των πληροφοριών που προκύπτουν από την μελέτη των άυλων αντί να μένουμε μόνο στον εντοπισμό τους, εξέταση της εφαρμογής ή όχι στην πράξη, των θεωριών που έχουν αναπτυχθεί, επικέντρωση σε συγκεκριμένα θέματα των άυλων εκτός της γνώσης, ανάπτυξη θεωρητικού υπόβαθρου, εφαρμόσιμο στην πράξη αναφορικά με την διαχείριση της περιουσίας αυτής των επιχειρήσεων, γενίκευση

Η Άυλη Περιουσία των Επιχειρήσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Συστήματα Διεθνώς μοντέλου μέτρησης, το οποίο θα μπορεί να εκφράζει, να απεικονίζει και να περιλαμβάνει όλα τα είδη των άυλων στοιχείων που πιθανών να κατέχει η επιχείρηση, είτε αυτό σημαίνει την ανάπτυξη ενός νέου μοντέλου , είτε την βελτιστοποίηση ενός ήδη υπάρχοντος. Επίσης σημαντικό θα ήταν και η προσπάθεια για υλοποίησης στην πράξη της εμπειρικής έρευνας, για να διερευνηθεί αν και κατά πόσο είναι λειτουργική η διαχείριση των άυλων στοιχείων.

Συμπερασματικά, μπορούμε να διαπιστώσουμε, πόσο ευδιάκριτο είναι η συμβολή τους στην δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και συνεπώς διατήρηση της επιχείρησης σε υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού.

Η επόμενη πρόκληση για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (επιχειρήσεις- κράτος- μέτοχοι- επενδυτές- εργαζόμενοι- διοίκηση- οικονομικοί σύμβουλοι- λογιστές – ακαδημαϊκοί κλπ), είναι η αναγνώριση και η καθιέρωση τρόπου διαχείρισης, επιμέτρησης και απεικόνισης στο ολόένα και πιο Άυλο- Βασισμένο Οικονομικό Περιβάλλον.

7. ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ:

- Article from The FASB Report, May 22, 2003 By Jeffrey J. Johnson, FASB Project Manager
- Akwasi A. Amporfo Sellani Robert “Examining the differences between US GAAP and IASB. Implications for the harmonization of accounting standards”, ACCOUNTING FORUM 29 2005 219-231
- “An Introduction to IP. What it is, how you measure it and why you need to”, Managerial Law, Vol 48, N6, pp. 529-532
- Andriessen D. “Making Sense of Intellectual Capital. Designing a Method for Valuation of Intangible” 2004.p.4
- Blai, M.M/ Wallman S.M.H(2001), “Unseen Wealth – Report of the Brookings Task Force on Intangibles”, The Brookings Institution, Washington 2001
- Bontis N, Dragonetti N.C, Jacobsen K. and Roos G (1999), “The knowledge toolbox: A Review of the tools available to measure and Manage Intangible Resource”, European Management Journal , Vol 17, N4, pp 391-402
- Bounfour A, (2003) “The IC-dVAL approach”, Journal of Intellectual Capital, Vol 4, No 3, pp 396-412
- Brennan N, Connell B.(2000), “Intellectual Capital: Current Issues and Policy Implications”, paper presented at the 23rd Annual Congress of the European Accounting Association, Munich, 29-31 March 2000
- Canibano L, Sanchez P, Chaminade C, Olea M, Escobar C.G, Garcia-Ayuso M (1999), “Measuring Intangibles to understand and Improve Innovation Management”, working paper, Autonomus University of Madrid/ University of Sevilla,
- *Convergence of Accounting Principles Will Cause Changes in U.S. GAAP* Pat McConnell, Janet Pegg, Chris Senyek, CFA, Dane Mott, Adam Calingasan,
- Edvinsson L.Malone M.S (1997) “Intellectual Capital-the Proven way to establish your company’s real value by measuring its hidden brainpower”, Judy Piatkus Ltd, London, p22
- Epstein, B.J/Mirza, A.A (2005), “IFRS 2005- Interpretation and Application of”
- GLOBAL CONVERGENCE – NEAR OR FAR? JAMES M. SYLPH TECHNICAL DIRECTOR, IAASB NEW ORLEANS – JANUARY 14, 2005

- Granstrad O, (1999), “The Economics and the Management of Intellectual Property”, Edward Elgar Publishing, Cheltenham
- Gu F.and Lev B.(2001), “Intangible Assets- Measurement, Drivers, Usefulness”, Working Paper, Boston University,/ New York University.
- Gunther T. (2001) , “Controlling Intangible Assets under the Framework of value-based Management”, Kostenrechnungspraxis No Sonderheft 1, pp 53-62
- Hoegh Joachim –Krohn, Henry Knivsfla K., “Accounting fir Intangible Assets in Scandinavia, the UK, the US, and by the IASC: Challenges and a Solution”, The international Journal of Accounting Vol 35, No 2, pp.243-265
- INTERNATIONAL CONVERGENCE—STATUS and PLANS Financial Accounting Standards Advisory Council June 2005
- International Convergence Impacts FASB Policies and Procedures
- Kaufmann and Schneider (2004), “Intangibles: A synthesis of current research”, Journal of Intellectual Capital, Vol 5, No 3, 2004 p.366-388
- Key Differences Between IFRSs and US GAAP, Deloitte June 2004 – Special Edition
- Kristandl G. “Trying to Define Intellectual Capital: a Review of terms, Definitions, and suggestions, and the attempt to find a positive definition of Intellectual Capital, Intangibles and Intangible Assets”, draft Paper
- Lev B., (2001), “Intangibles- Management, Measurement and Reporting”, the Brookings Institution, Washington, DC
- Lev B. “Remarks on the Measurement, Valuation , and Reporting of Intangible Assets”, FRBNY Economic Policy Review, September 2003
- MERITUM (2002), “Guidelines for managing and reporting on intangibles”, Canibano L, Garcia-Ayuso M, Chaminade C (eds), Fundacion Airtel Movil
- Mouritsen et all (2002), “Developing and Managing Knowledge through intellectual capital statements”, Journal of Intellectual Capital, Vol.3,N1, p 10-29
- Ordonez de Pablos, P(2003), “Intellectual Capital reporting in Spain: a comparative review”, Journal of Intellectual Capital, Vol 4, No 1. pp 61-81
- Petty R.-Guthrie J. (2000) “Intellectual Capital literature Review- Measurement, Reporting and Management”, Journal of Intellectual Capital, Vol.1, No2, pp.155-176
- Sanchez P, Chaminade C, Olea M, “ Management of Intangibles- an attempt to build a theory”, Journal of Intellectual Capital, Vol. 1, No4, pp 312-27

- Similarities and Differences – A comparison of IFRS and US GAAP – PwC : October 2006
- Similarities and Differences – A comparison of IFRS and US GAAP – PwC : October 2004
- Stewart T.A (1998) “Intellectual Capital- the new wealth of organization” ,1st edition , Nicolas Brealey Publishing, London
- Sullivan P.H, (2000) “Value-Driven Intellectual Capital- How to Convert Corporate Assts into Market Value”, Wiley, New York, NY, p.228
- Sveiby K.E., (1997), “ The New Organization Wealth- Managing and Measuring Knowledge-Based Assets”, Berrett- Koehler Publishers, San Francisco, CA.
- Sveiby K.E., (1997), “Intellectual Capital – The New Wealth of Organizations”, 1st Edition, Nicolas Brealey Publishing, London
- The Canadian Institute of Chartered Business Valuators, (2002). «Discussion Paper: Goodwill Impairment»Toronto, Ontario, Canada www.businessvaluators.com
- Upton W.S.(2001), “Business and Financial Reporting, Challenges from the New Economy”, Special Report FASB, 2001
- Upton (2001) [http://www.stern.nyu.edu/ross/ ProjectInt/](http://www.stern.nyu.edu/ross/ProjectInt/)
- Vandemaele S.N, Vergauwen P.G.M.C., Smits A.J “Intellectual Capital disclosure in the Netherlands,Sweden, and the UK. A longitudinal and comparative study”, Journal of Intellectual Capital, Vol 6, No3, pp 417-426, 2005
- Zambon St., “Is there a Disciplinary field called Intangibles and Intellectual Capital?”, Introduction From Journal of Intellectual Capital, Vol 7, Iss4.
- Αληφαντής Γ. “Η λογιστική της υπεραξίας επιχείρησης ή λογιστική του Goodwill”, Τιμ.τόμος για τον Ομότιμο Καθηγητή Αριστ. Ιγνατιάδη, Παν.Μακεδ.2007
- Γρηγοράκου Γ. Θεοδώρου, (2004). «Ανάλυση και Ερμηνεία του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου», 2004, σελ 338-348.
- ΕΜΠ, Επιτροπή Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού, “Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας και Εκμετάλλευση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων”, Μάρτιος 2008.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 282303/12.01.2004

- ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ, Ιανουάριος 2002
- Ν.2238/1994, άρθρο 13, και Αποφ.Υπ.Οικ.1030366 Πολ.1053/03
- ΠΟΛ.1005 Αριθ. Πρωτ.: 1002494/42/Α0012, 10/01/2008 « Το ποσό της ετήσιας αμοιβής, ανέρχεται στο ποσό των έντεκα χιλιάδων οκτακοσίων ευρώ (11.800) για τις επιχειρήσεις εμπορίας ή παραγωγής αγαθών. Προκειμένου για επιχειρήσεις αποκλειστικά παροχής υπηρεσιών η αμοιβή αυτή προσαυξάνεται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%), για το έτος 2008
- ΠΟΛ.1005 10/01/2008, για το έτος 2008 το επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του Ελληνικού
- Σακέλλη Εμ., (1997). «Το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ά τόμος, 1997, σελ 295-301
- Σ.Ο.Λ.: ΔΛΠ